

Kutsekoolide rahulolu- ja koolikeskkonna küsitluste tulemused 2021

2021

Detsember

Kutsekoolide rahulolu- ja koolikeskkonna küsitluste tulemused 2021

Tellinud Haridus- ja Noorteamet

Tartus 2021. aastal

UURINGU AUTORID:

Doris Pavlov

Kerli Ilves

Martin Daniel Hayford

RAKE

RAKE on võrgustikutüüpi rakendusuuringu keskus. Meie missioon on edendada teadmisel põhinevat otsustamist Eesti ühiskonnas. Lisaks RAKE meeskonnale kaasame kõrgeima kvaliteedi tagamiseks oma uuringutesse valdkondlikke eksperte nii Tartu Ülikoolist kui vajadusel ka väljastpoolt. RAKE võrgustikust leiab nii sotsiaalteadlasi kui meditsiini-, loodus-, tehnika- ja humanitaarteaduste valdkonna esindajaid.

KONTAKTANDMED:

Lossi 36-303, 51003, Tartu

+372 501 0278

doris.pavlov@ut.ee

<http://skytte.ut.ee/et/rake>

ISBN: 978-9985-4-1292-3 (pdf)

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	6
RAHULOLUKÜSITLUSTE TEOREETILINE RAAMISTIK.....	7
METOODIKA.....	9
ANDMETE KOGUMINE	9
MÕÕTEVAHENDITE EELANALÜÜS	10
ANDMEANALÜÜSI MEETODID	10
ÜLDKOGUMI JA VALIMI KIRJELDUS	10
TULEMUSED (ÕPPIJAD).....	12
RAHULOLU KUTSEKOOLOGIGA	14
PÕHIVAJADUSTE RAHULDATUS.....	17
RAHULOLU KOOLIKESKKONNA ERINEVATE ASPEKTIDEGA	20
PRAKTIKAKORRALDUS	24
KUTSEHARIDUSE ÕPPIJATE HINNANGUD ÕPPIMISEGA SEOTUD ASPEKTIDELE	26
RAHULOLU KOOLIVÄLISTE ASPEKTIDEGA JA HINNANG KOOLI MAINELE	30
MUUTUV ÕPIKÄSITUS - ÕPPIJATE HINNANGUD AKTIVISEERIVATE ÕPPEMEETODITE KASUTAMISELE KOOLIS.....	31
TUGITEENUSED ÕPPIJATELE	34
KOOLIKIUSAMISE KOGEMINE KUTSEHARIDUSE ÕPPIJATE HULGAS	35
DIGIVAHENDITE KASUTAMINE	37
KUNI 19-AASTASTE KUTSEKESKHARIDUST OMANDAVATE ÕPPIJATE HINNANGUTE VÕRDLUS ÜLDHARIDUSKOOLOGIDE 11. KLASSEDE ÕPILASTEGA	37
RAHULOLU (KUTSE)KOOLOGIGA	37
PÕHIVAJADUSTE RAHULDATUS.....	38
RAHULOLU KOOLIKESKKONNA ERINEVATE ASPEKTIDEGA	39
HINNANGUD ÕPPIMISEGA SEOTUD ASPEKTIDELE	40
HINNANG KOOLI MAINELE.....	40
MUUTUV ÕPIKÄSITUS - ÕPPIJATE HINNANGUD AKTIVISEERIVATE ÕPPEMEETODITE KASUTAMISELE KOOLIS.....	41
KOOLIKIUSAMISE KOGEMINE KUNI 19-AASTASTE KUTSEKESKHARIDUST OMANDAVATE ÕPPIJATE JA ÜLDHARIDUSKOOLOGIDE 11. KLASSEDE ÕPILASTE HULGAS	42
KUTSEHARIDUSE ÕPPIJATE JA ÕPETAJATE VÕRDLUS KOOLI SISELT SARNASTELE FAKTORITELE.....	44
TULEMUSED (ÕPETAJAD)	46
RAHULOLU TÖÖGA	48
RAHULOLU KOOLIKESKKONNA ASPEKTIDEGA	50
RAHULOLU KOOLIVÄLISTE ASPEKTIDEGA	51
HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPPIJATE ÕPETAMINE.....	52
KIUSAMISE KOGEMINE KUTSEHARIDUSE ÕPETAJATE HULGAS	53
HINNANG KUTSEKOOLOGI MAINELE	54
MUUTUV ÕPIKÄSITUS - ÕPETAJATEGA HINNANGUD AKTIVISEERIVATE ÕPPEMEETODITE KASUTAMISELE KOOLIS.....	55
KOKKUVÕTE.....	56
KUTSEHARIDUSE ÕPPIJATE RAHULOLU- JA KOOLIKESKKONNA KÜSITLUSE TULEMUSED	56
KUTSEHARIDUSE ÕPETAJATE RAHULOLU- JA KOOLIKESKKONNA KÜSITLUSE TULEMUSED	58
KASUTATUD KIRJANDUS.....	59
LISAD.....	60
LISA 1. VASTAJATE JAOTUS TAUSTTUNNUSTE LÕIKES (ÕPPIJAD)	60
LISA 1 JÄRG. VASTAJATE JAOTUS TAUSTTUNNUSTE LÕIKES (ÕPETAJAD)	61
LISA 2. KUTSEHARIDUSE ÕPPIJATE FAKTORTUNNUSTE SPEARMANI KORRELATSIOONIKORDAJAD	62
LISA 2 JÄRG KUTSEHARIDUSE ÕPETAJATE FAKTORTUNNUSTE SPEARMANI KORRELATSIOONIKORDAJAD	63

SISSEJUHATUS

Eesti elukestva õppe strateegia 2020 seadis 2014. aastal sihiks, et erinevate osapoolte rahulolu elukestva õppe toimimisega peab Eestis kasvama. Senini polnud Eestis regulaarselt rahulolu uuringuid õppe kvaliteedi, kättesaadavuse ja korralduse kohta erinevate sihtrühmade hulgas läbi viidud. Sellest tulenevalt alustati 2015. aastal Haridus- ja teadusministeeriumi eestvedamisel riiklike rahulolu küsitluste läbiviimist. Alguses viidi küsitlusi läbi vaid üldhariduskoolide õpilaste hulgas ning tagasisidet küsiti üksikute teemade kohta.

2016. aasta lõpuks töötas Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskus (RAKE) Haridus- ja teadusministeeriumi tellimusel välja haridusega rahulolu hindamise kontseptsiooni ja sellel põhinevad rahuloluküsitlused kõikidele haridustasemetele, alusharidusest kuni täiskasvanute täienduskoolituseni. Uusi rahuloluküsitlusi hakati läbi viima 2017. a, lisaks üldharidusele hakati andmeid koguma alus- ja kutsehariduses ning sihtrühmadena lisandusid õpetajad ja lapsevanemad. Sellega muutus senine rahulolu hindamine oluliselt mitmekesisemaks. 2018. aastast alates viiakse rahuloluküsitlusi läbi regulaarselt kõikidel haridustasemetel, õpilaste küsitlusi viiakse läbi iga aasta, õpetajate ja lapsevanemate omi igal kolmandal aastal. Kutsehariduses on rahuloluküsitlusi käesolevaks hetkeks läbi viidud õppijate hulgas kolmel korral – 2017. aastal katsetati esmakordselt ning 2019. a ja 2021. a viidi läbi kõikised andmekogumised, õpetajate hulgas on küsitlusi läbi viidud kahel korral: 2017. a ja 2021. a.

Riiklikult läbi viidud rahuloluküsitluste kaudu kogutud tagasiside võimaldab juhtida tähelepanu koolikeskkonna ning õppe- ja kasvatustöö tugevustele ja nõrkustele ning soodustab seeläbi õppimist ja rahulolu toetava koolikeskkonna arendamist. Rahuloluküsitlused annavad ülevaate erinevate haridusega seotud osapoolte rahulolust ja selle ajalisest muutumisest nii kooli, kohaliku omavalitsuse kui ka riigi tasandil. Iga osalev haridusasutus saab küsitlustulemuste põhjal personaalset tagasisidet, mida paljud kasutavad oma seniste tegevuste analüüsimisel ja tulevaste tegevuste planeerimisel.

Käesolev aruanne põhineb 2021. aasta kutsehariduse õppijate ja õpetajate rahulolu- ja koolikeskkonnaküsitluste vastuste analüüsil. Aruande esimene osa annab ülevaate rahulolu hindamise põhimõtetest ja hinnatavatest teguritest. Metoodika osa kirjeldab andmekogumise ja analüüsi meetodeid ning üldkogumit ja valimit. Tulemuste peatükis on esitatud õppijate ja õpetajate küsitluste peamised tulemused.

RAHULOLUKÜSITLUSTE TEOREETILINE RAAMISTIK

Rahulolu hindamiseks puudub ühtne lähenemine, rahulolu hinnatakse maailmas erinevalt. Tegemist on kompleksse nähtusega, mille kõiki tahke polegi enamasti korraga võimalik uurida. Teoorias jaotub rahulolu peamiselt kaheks: üldine rahulolu ja rahulolu erinevate aspektidega (Lukk jt., 2016: 8). Kõige olulisemad teooriad ja lähenemised, mida on kasutatud hariduskeskkonnaga seotud sihtrühmade rahulolu uurimisel, on Herzbergi kahe-faktori teooria koos selle edasiarendusega (kolme valdkonna mudel) ja enesemääratlusteooria (Lukk jt., 2016: 51).

Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskuse (RAKE) poolt välja töötatud haridusega rahulolu hindamise kontseptsioonis on haridust vaadeldud kui protsessi, mille puhul kõige olulisema osa kontseptsioonist moodustavad (õpi)laste arengut toetava keskkonna, õpimotivatsiooni ja arenguprotsessi komponendid. Protsessipõhist vaadet tuleb aga täiendada ka õppetöö tulemuste käsitlemisega, samuti on vaja arvestada, et erinevatel sihtrühmadel on haridussüsteemile erinevad ootused ning ootuste täitumine või mittetäitumine mõjutab rahulolu haridusega.

Tuginedes neile kolmele põhimõttele, jaotati protsessiga seotud rahulolu valdkonnad kolmeks (Lukk jt., 2016: 49):

- motivatsioonilised (sisemine motivatsioon) ehk rahuloluga seotud;
- koolikeskkonnaga seotud ehk rahulolu ja rahulolematuse ning
- koolivälised ehk rahulolematuse komponendid.

Enesemääratlusteooria järgi kirjeldatakse motivatsiooni kui energiat ja jõudu tegutseda oma eesmärgi nimel ning eristatakse sisemist ja välimist motivatsiooni. Sisemiselt motiveeritud inimene tegutseb ajendatuna tehtud tööst saadavast rahulolust. Haridusega rahulolu kontseptsiooni kohaselt peavad inimese sisemise motivatsiooni tekkeks saama rahuldatud kolm psühholoogilist baasvajadust (autonoomia, enesetõhususe ja seotuse vajadus). Koolikeskkonnaga seotud komponentidena vaadeldakse kooli sotsiaalset keskkonda, aga ka füüsilist külge. Kooliväliseid tegureid saavad koolid oma tegevusega vähe mõjutada (Lukk jt., 2016: 52).

Riiklikes rahuloluküsitlustes vaadeldakse koolikeskkonna sotsiaalsest küljest näiteks õpetajate ja haridusasutuse juhtkonna tegevust, erinevaid suhteid: õpetajate ja laste vahelisi, õpetajate ja

lapsevanemate vahelisi, õpetajate suhteid kolleegidega, kiusamise kogemist. Füüsilise poole pealt hinnatakse rahulolu õppevahendite ja –ruumidega, toitlustust. Kooliväliste teguritena käsitletakse kutsehariduse ajakohasust ja väärtust, aga ka õpetajaameti mainet (vt. tabel 1 allpool).

TABEL 1. Kutsehariduse õppijate ja õpetajate rahulolu- ja koolikeskkonnaküsitlustega hinnatud valdkonnad

ÕPPIJATE RAHULOLU- JA KOOLIKESKKONNAKÜSITLUSEGA HINNATUD VALDKONNAD	ÕPETAJATE RAHULOLU- JA KOOLIKESKKONNAKÜSITLUSEGA HINNATUD VALDKONNAD
Üldine kooliga rahulolu	Üldine tööga rahulolu
Põhivajaduste rahuldatus (autonoomia, enesetõhusus, seotus)	Põhivajaduste rahuldatus (autonoomia, enesetõhusus, seotus)
Rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega: õppedistsipliin, toitlustus, õpperuumid, -vahendid ja –materjalid, praktikakorraldus	Rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega: vahetu juhtimine (koostöö edendamine, tagasiside, nõudlikkus, tulevik), õpetajate suhted õppijatega, rahulolu ruumidega, võimalused hariduslike erivajadustega õppijate õpetamiseks
Hinnangud õppimisega seotud aspektidele: ennastjuhtiv õppimine, teadmiste ja oskuste omandamine, küünilisus, kurnatus	
Rahulolu kooliväliste aspektidega: eriala väärtus ja ajakohasus	Rahulolu kooliväliste aspektidega: õpetajaameti maine, kutsehariduse maine ja ajakohasus, riiklik hariduskorraldus, koolipidaja ja rahastus
Kooli maine	Kooli maine
Muutuv õpikäsitus – hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis: arengut toetav tagasiside, õppijate aktiivsuse toetamine, individuaalne tunnustamine, õppetöö mõtestatus	Muutuv õpikäsitus – hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis: koostööne õpetamine, individuaalne tunnustamine ja autonoomia toetamine, õppetöö mõtestatus

Allikas: autorite koostatud

METOODIKA

Andmete kogumine

2021. a riiklikud kutsekoolide rahulolu- ja koolikeskkonna küsitlused viidi läbi 15. märtsist 11. aprillini. Küsitluste sihtrühmadeks olid kõikidel haridustasemetel ja õppekavadel kutseharidust omandavad õppijad ja kõik kutsekoolide õpetajad. Andmeid koguti anonüümse veebiankeedi abil veebipõhises küsitluskeskkonnas LimeSurvey. Igal aastal toimuvaid rahuloluküsitlusi korraldatakse tsentraalselt, koolide peamiseks ülesandeks küsitluste toimumisel on andmekogumise alase info edastamine sihtrühmadele. Peamiselt kasutatakse selleks õppijate ja õpetajate meililiste.

Küsitlusele oli võimalik vastata vastajale sobival ajal ja kohas küsitlusperioodi jooksul. Sõltuvalt sihtrühmast võis küsitlusele vastamine võtta aega ligikaudu 20-30 minutit. Küsitlust oli võimalik täita eesti, vene või inglise keeles, vastamise keele sai iga vastaja ise valida. Iga nädal informeeriti kutsekoole vastajate arvudest, aitamaks neil motiveerida madala osalejate arvuga sihtrühmi, tagamaks seeläbi võimalikult kõrge vastajate osakaal kõigis sihtrühmades.

Käesoleva aruande analüüs sisaldab lisaks 2021. a küsitluse tulemustele võrdluseks ka 2019. a küsitluse (õppijad) ja 2017. a küsitluse (õppijad, õpetajad) tulemusi. Eelnevad rahulolu- ja koolikeskkonna küsitlused olid ülesehituselt sarnased 2021. a küsitlusega, mistõttu oli tulemusi võimalik suures osas võrrelda.

Nii õppijate kui ka õpetajate veebiankeet jagunes kaheks. Esimeses osas paluti vastajatel ennast kirjeldada erinevate tunnuste nagu sugu, vanus, haridustase, kodune keel, jne. kaudu. Teise ja suurema osa küsitlusest moodustasid erinevate teemavaldkondade väited, millele vastajatel paluti anda oma hinnang. Hinnangut oli enamasti võimalik anda Likerti 5-punktilisel skaalal: 1- „Ei ole üldse nõus“, 2- „Pigem ei ole nõus“, 3- „Natuke nõus ja natuke vastu“, 4- „Pigem olen nõus“ ja 5- „Olen täiesti nõus.“ Mõningaid väiteid oli võimalik hinnata ka teistsugusel skaalal.

Mõõtevahendite eelanalüüs

Õppijate ja õpetajate rahulolu iseloomustavate tunnuste ja nende omavaheliste seoste kontrollimiseks viiakse igal aastal küsitlustulemuste põhjal läbi kinnitavad faktoranalüüsid. Faktormudelitega kontrollitakse varasemalt tuvastatud konstruktide ja nende vaheliste seoste olemasolu. Koostatud mudelid ja faktorid võetakse peale igat andmekogumist aluseks sihtrühmadele tagasiside andmisel. Igale vastajale leitakse komponentide (faktorite) või koondtunnuste keskmine skoor, mis saadakse faktoriga seotud küsimuste tulemuste aritmeetilise keskmisena. Käesoleva aruande analüüsid põhinevad suuresti antud rahulolufaktorite analüüsil.

Andmeanalüüsi meetodid

Käesoleva aruande tulemused saadi kasutades statistikaprogramme SPSS ja R-Studio. Gruppide ja faktorite keskväärtuste võrdlemisel kasutati usaldusvahemikke ja statistiliste erinevuste määratlemisel (punkthinnangute osaliselt kattuvad usalduspiirid) mitteparameetrilisi teste (Kruskal-Wallis ja Wilcoxon'i märgitest). Kuna õppijate sihtrühma puhul oli tegemist suure valimiga, siis on tulemuste statistilise olulisuse nivoo 0,01. Õpetajate sihtrühma valim oli väike, mistõttu on õpetajate tulemuste statistilise olulisuse nivoo 0,05. Statistiliste erinevuste tõlgendamiseks on aruandes esitatud ka efektide suurus. Tõlgendatud on neid statistiliselt olulisi seoseid, mille efekti suurus on mõõdukas või suur. Mitteparameetrilise Kruskal-Wallise testi puhul on kasutatud efekti mõõtmiseks η^2 (*eta-squared*) väärtust, mille suuruse tõlgendamisel on arvestatud, et 0,01-0,06 on väike efekt, 0,06-0,14 on mõõdukas efekt ja suurem kui 0,14 suur efekt (Kruskal-Wallis Effect size 2021). Faktorite keskväärtuste statistiliste erinevuste efekti suuruse määratlemiseks on kasutatud Hedges g väärtust, mis võimaldab võrrelda erineva suurusega valimeid. Selle suuruse tõlgendamisel kasutatakse Coheni tõlgendatud efekti suuruseid, mille puhul 0,20 on väike efekt, ligikaudu 0,50 on mõõdukas ning ligikaudu 0,80 on suur efekt (Bloom *et al* 2008). Faktorite omavaheliste korrelatsioonide tõlgendamisel on arvestatud: $0,5 < r \leq 0,7$ – keskmisega tugevusega seos ja $r > 0,7$ – tugev seos. Korrelatsioonikordaja puhul, mille suurus on alla 0,5 arvestatakse, et tegemist on nõrga seosega.

Üldkogumi ja valimi kirjeldus

2020/2021 õppeaastal oli Haridus-ja Noorteameti andmetel Eestis 24 927 kutsehariduse õppijat. Rahulolu- ja koolikeskkonna küsitlusele vastas 5 206 õppijat ehk küsitluses osales 21% kutsehariduse

õppijatest. Kokku laekus vastuseid 31 kutsekooli õppijatelt. Kutsehariduse õpetajaid oli 2020/2021 õppeaastal 2133, rahulolu- ja kooliküsitlusele vastas 824 õpetajat ehk küsitluses osales 39% õpetajatest.

Küsitlusele vastanud õppijad jagunesid soo järgi üsna võrdselt, 53% vastanutest olid naised ja 47% mehed. Veidi üle poole vastanutest olid kuni 19-aastased õppijad ja umbes veerand vastanutest 20-35-aastased. Ligikaudu kaks kolmandikku küsitlusele vastanud õppijatest räägivad kodus eesti keelt ja umbes kolmveerand õpivad eesti keeles, vene keelt räägivad kodus umbes veerand vastanutest ja vene keeles õpivad 12%. Mõlemas keeles õpivad 10% ja kodus räägivad mõlemat keelt 4%. Valdav osa vastanutest õpivad koolipõhises õppes ning kutseharidustaseme järgi osales rahuloluküsitluses umbes kolmandik kutseharidusõppe õppijaid ja kolmandik neljanda taseme kutseõppe õppijaid. Veidi üle poole vastanutest omasid põhiharidust või vähem ja umbes veerand keskharidust. 60% vastanutest õpingute ajal ei tööta, samal ajal töötasid kas osalise koormusega või täiskoormusega 36% vastanutest (16% osalise koormusega ja 20% täiskoormusega).

Küsitlusele vastanud kutsehariduse õpetajatest umbes kaks kolmandikku (68%) olid naised. Umbes kaks kolmandikku vastanutest olid 46-aastased ja vanemad. Ligikaudu kolmveerand vastanud õpetajatest viisid õppetööd läbi eesti keeles ja rääkisid kodus eesti keelt, vene keeles õpetas 7% ja rääkis kodus 14%. Mõlemas keeles viisid õppetööd läbi 15% vastanud õpetajatest ja kodus rääkisid mõlemas keeles 5%. Veidi üle poole vastanutest omasid magistrikraadi ja umbes veerand bakalaureusekraadi või võrdsustatud haridust. Tööstaaži lõikes vaadatuna jagunesid vastanud üsna võrdselt: veerandil vastanutest oli tööstaaži pikkus 11-20 aastat, teiste tööstaažide vahemike lõikes oli vastanuid 13-19%, kõige vähem vastanuid oli kõige lühema tööstaažiga ja kõige pikema tööstaažiga õpetajate hulgas. Töökoormuse järgi jagunesid vastanud samuti üsna võrdselt: 45% töötasid täiskoormusega ja 40% osalise koormusega. Valdav osa vastanutest töötasid tähtajatu töölepinguga. Lisas 1 olevates tabelites on esitatud täpsemad õppijate ja õpetajate jaotused sotsiaaldemograafiliste ja muude taustatunnuste alusel.

TULEMUSED (ÕPPIJAD)

Käesoleva aruande tulemuste osa on jaotatud rahuloluteooria teemavaldkondade ja küsitlusankeedi teemade kaupa. Esmalt on esitatud õppijate tulemused ja seejärel õpetajate omad. Tulemustes on esitatud faktorite keskväärtuste ajalise muutuse analüüs, faktorite keskväärtuste võrdlus taustatunnuste kaupa ja kindlate teemade puhul nagu tugiteenused õppijatele ja hariduslike erivajadustega õppijate õpetamine, on esitatud ka üksikväärtuste ajalise muutuse analüüs. Koolikiusamise kogemise puhul on võrreldud erineva koolikiusamise kogemusega gruppide faktorite keskväärtuseid. Kutsehariduse õppijate 2021. a faktorite keskväärtuseid on ajaliselt võrreldud 2019. a ja 2017. a rahulolu- ja koolikeskkonna küsitluste faktorite keskväärtustega.

TABEL 2. Kutsehariduse õppijate rahulolufaktorite¹ kirjeldavad statistikud

	Vastanute arv (2021.a)	Keskvaartus (2021.a)	Vastanute arv (2019.a)	Keskvaartus (2019. a)	Vastanute arv (2017.a)	Keskvaartus (2017. a)
Kooliga rahulolu hinnang						
Kooliga rahulolu	4 203	4,00* ²³	5 559	3,93	6 047	4,07
Põhivajaduste rahuldatus						
Autonoomia	4 456	3,68*	5 546	3,74		
Enesetõhusus	4 632	4,09	5 726	4,13	6 399	4,15
Seotus	3 943	4,00*	5 299	3,99	6 028	4,24
Rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega						
Õppedistsipliin	3 873	3,76*	5 203	3,64	5 748	3,76
Toitlustus	3 650	3,77*	5 049	3,59		
Õpperuumid, -vahendid ja -materjalid	4 109	4,05*	5 530	4,00	6 071	4,11
Praktikakorraldus	1 955	3,99	2 862	3,99		
Hinnang õppimisega seotud aspektidele						
Ennastjuhtiv õppimine	4 122	3,72	5 230	3,69		
Teadmiste ja oskuste omandamine	3 661	3,91	5 051	3,92		
Küünilisus ⁴	4 568	2,12	5 674	2,11		
Kurnatus	4 657	2,45*	5 797	2,36	6 292	2,44
Rahulolu kooliväliste aspektidega						
Eriala väärtus ja ajakohasus	3 243	3,91*	4 636	3,84	5 288	4,01
Hinnang kutsekooli mainele						
Kooli maine	3 706	4,15	5 078	4,12	5 602	4,16
Muutuv õpikäsitus- hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis						
Arengut toetav tagasiside	4 449	3,75	5 546	3,77	6 325	4,01
Õppijate aktiivsuse toetamine	4 147	3,55	5 448	3,56		
Individuaalne tunnustamine	3 627	3,53	4 992	3,57		
Õppetöö mõtestatus	4 064	3,59	5 354	3,60		

¹ Faktorid arvutati Likerti skaalal 1-st 5-ni.

² Statistilise olulisuse nivoo *0,01

³ Iga aasta tulemusi on võrreldud eraldi eelnevate aastate küsitluste tulemustega.

⁴ Küünilisuse ja kurnatuse faktoreid hinnati teiste faktoritega võrreldes vastupidisel skaalal, seega, mida madalam tulemus, seda parem.

Kutsekoolide õppijad olid 2021. a oma kutsekooliga pigem rahul. Võrreldes varasemate aastate küsitluste tulemustega, ei ole kutsekooliga rahulolu keskmine hinnang oluliselt muutunud. Ka kooli mainega on kutsehariduse õppijad pigem rahulolevad ja hinnangud ei ole varasemate aastatega muutunud. Seda, kas hinnangud on aastate lõikes muutunud statistiliselt olulisel määral, käsitletakse iga teemavaldkonna tulemuste juures eraldi. Oma põhivajadustest hindasid kutsehariduse õppijad 2021. a kõige madalamalt autonoomia ja kõige kõrgemalt enesetõhususe vajaduse rahuldamist. Koolikeskkonna erinevate aspektidega olid kutsehariduse õppijad natuke rahul ja natuke mitte, õpperuumide-, -vahendite ja materjalidega ning praktikakorraldusega on kutsehariduse õppijad aga pigem rahul. Õppimisega seotud aspektidega (ennastjuhtiv õppimine, teadmiste ja oskuste omandamine) on kutsehariduse õppijad natuke rahul ja natuke mitte, samas ei tunta ennast väga küünilise ega kurnatuna. Kõikidele õppimisega seotud aspektidele antud hinnangud ei ole vaadeldavate aastate jooksul oluliselt muutunud. Eriala väärtust ja ajakohasust hindasid kutsehariduse õppijad 2019. a-ga võrreldes natuke kõrgemalt, samas olid hinnangud 2017. a-ga võrreldes jällegi veidi madalamad. Muutuva õpikäsitusele antud hinnangud ei ole 2019. a küsitluse tulemustega muutunud. Muutuva õpikäsitusega on kutsehariduse õppijad natuke rahul ja natuke mitte. 2017. a küsitluse tulemustega on võimalik võrrelda ainult arengut toetavat tagasisidet, teisi aspekte hinnati 2017. a teistsugusel skaalal. Arengut toetavale tagasisidele antud hinnangud on langenud, kui 2017. a olid kutsehariduse õppijad arengut toetava tagasisidega pigem rahul, siis 2019. a ja 2021. a oldi natuke rahul ja natuke mitte.

Mida kõrgemalt hindab kutsehariduse õppija kooliga rahulolu, seda rahulolevam ollakse ka kooli mainega (vt. faktorite korrelatsioonide seoste joonist lisas 2). Keskmise tugevusega positiivne seos on kooliga rahulolul seotuse vajaduse rahuldatus, õppedistsipliiniga, õpperuumidega, ennastjuhtiva õppimisega, teadmiste ja oskuste omandamisega, eriala väärtuse ja ajakohasusega ja muutuva õpikäsitusega (v. a õppijate aktiivsuse toetamine) ehk mida kõrgemalt hindab kutsehariduse õppija kooliga rahulolu, seda keskmiselt kõrgemalt hindab ta ka mainitud teisi faktoreid. Keskmise tugevusega negatiivne seos on küünilisusega ehk mida rahulolevam on kutsehariduse õppija kooliga, seda vähem küüniline ta on.

Põhivajaduste rahuldatusel on autonoomia vajaduse rahuldatuse keskmise tugevusega positiivses seoses enesetõhususe vajaduse rahuldatus ja arengut toetava tagasisidega ehk siis mida kõrgemalt hindab kutsehariduse õppija oma autonoomia vajaduse rahuldatust, seda keskmiselt kõrgemalt hindab ta ka enesetõhususe vajaduse rahuldatust ja arengut toetavat tagasisidet. Mida kõrgemalt

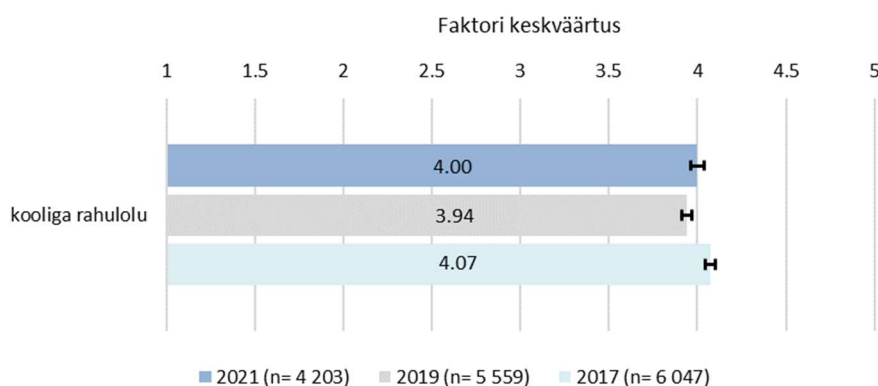
hindab kutsehariduse õppija seotuse vajaduse rahuldatust, seda keskmiselt kõrgemalt hindab ta õppedistsipliini.

Koolikeskkonna aspektidest on õppedistsipliin ning eriala väärtus ja ajakohasus keskmise tugevusega positiivses seoses kooli mainega. Õpperuumidel on keskmise tugevusega positiivne seos teadmiste ja oskuste omandamisega, eriala väärtuse ja ajakohasusega, kooli mainega ja arengut toetava tagasisidega. Toitlustus on keskmise tugevusega positiivses seoses õpperuumidega. Ennastjuhtiv õppimine on keskmise tugevusega positiivses seoses arengut toetava tagasisidega ja õppetöö mõtestatusega. Teadmiste ja oskuste omandamine on keskmise tugevusega positiivses seoses eriala väärtuse ja ajakohasusega, kooli mainega, arengut toetava tagasisidega ja õppetöö mõtestatusega. Ehk siis mida kõrgemalt hindab kutsehariduse õppija seda koolikeskkonna faktorit, mis on mõne teisega keskmiselt tugevalt positiivselt seotud, seda keskmiselt kõrgemalt hindab ta seonduvaid faktoreid.

Muutuva õpikäsituse aspektid on omavahel keskmiselt tugevas positiivses seoses, v. a arengut toetav tagasiside ja õppijate aktiivsuse toetamine. Teiste faktoritega keskmiselt tugevaid või tugevaid seoseid ei ole.

Küünilisus on keskmise tugevusega positiivses seoses kurnatusega, keskmise tugevusega negatiivses seoses kooli mainega ehk mida küünilisem on kutsehariduse õppija, seda keskmiselt rohkem on ta ka kurnatud ja seda vähem on ta rahul oma kutsekooli mainega. Spearmani astakorrelatsioonikordajad on esitatud aruande lisas 2.

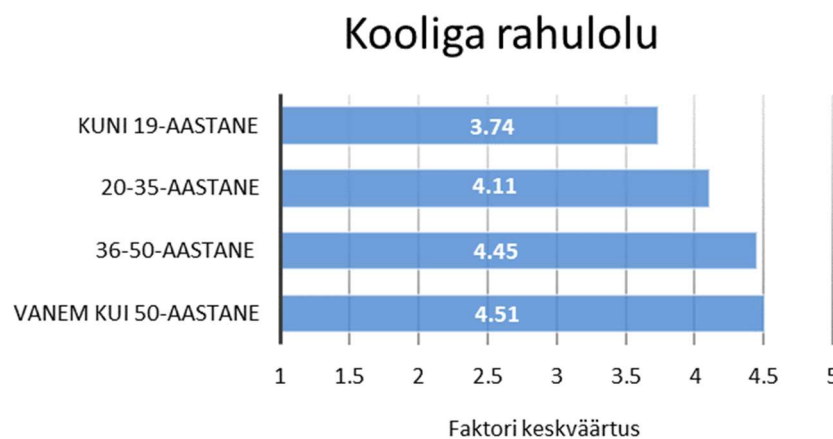
Rahulolu kutsekooliga

JOONIS 1. Kutsehariduse õppijate kooliga rahulolu faktortunnuse keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021, 2019 ja 2017 (n= vastanute arv)

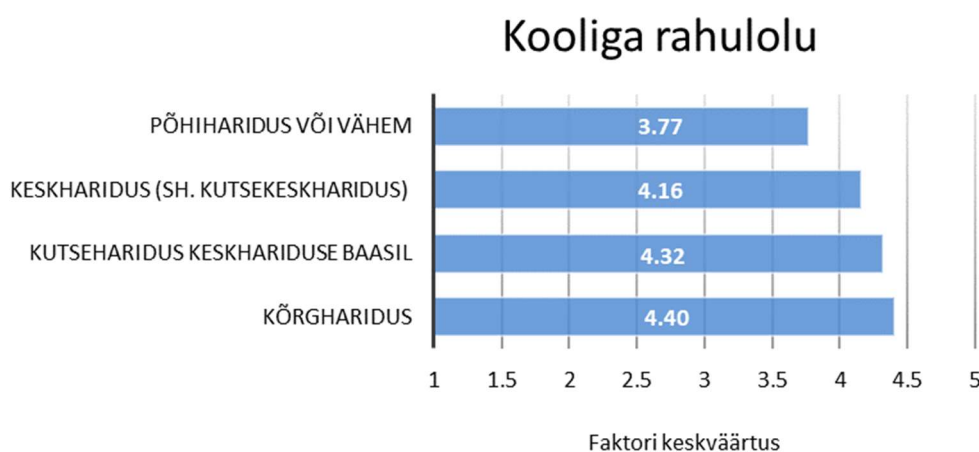
Rahulolu kutsekooliga erines kolme aasta jooksul statistiliselt olulisel määral, kuid erinevuste efektid (Hedges g) olid madalad (0,07-0,15). Kutsekoolide õppijad on oma kutsekooliga pigem rahul.

Taustatunnuste alusel hindasid kutsehariduse õppijad oma kutsekooliga rahulolu statistiliselt erinevalt vanuse, haridustaseme ja põhikooli lõpetamise aja lõikes.

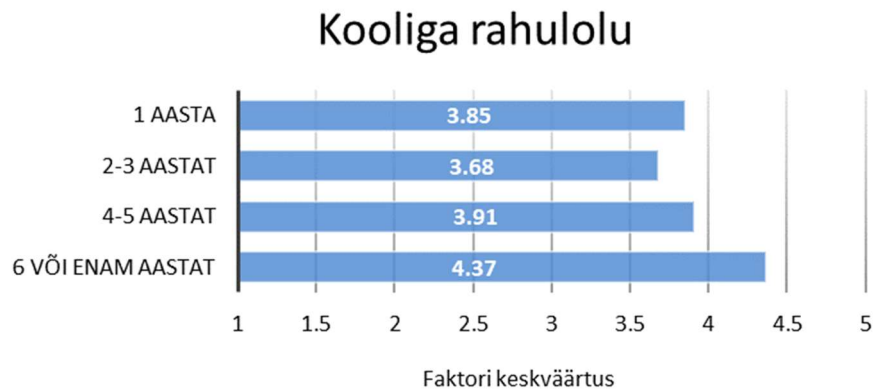
JOONIS 2. Kutsehariduse õppijate 2021. a kooliga rahulolu faktori keskväärtsused vanuse lõikes

Vanuse kasv ja rahulolu kutsekooliga on omavahel korrelatsioonis, mida vanem on kutsehariduse õppija, seda kõrgemalt hinnatakse oma kutsekooliga rahulolu. Erinevuste efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) on mõõduka suurusega (0,12). Kuni19-aastaste kutsehariduse õppijate rahulolu kutsekooliga on ligikaudu ühe punkti võrra madalam kui vanemate kui 50-aastaste kutsehariduse õppijate oma.

JOONIS 3. Kutsehariduse õppijate 2021. a kooliga rahulolu faktori keskväärtsused haridustaseme lõikes

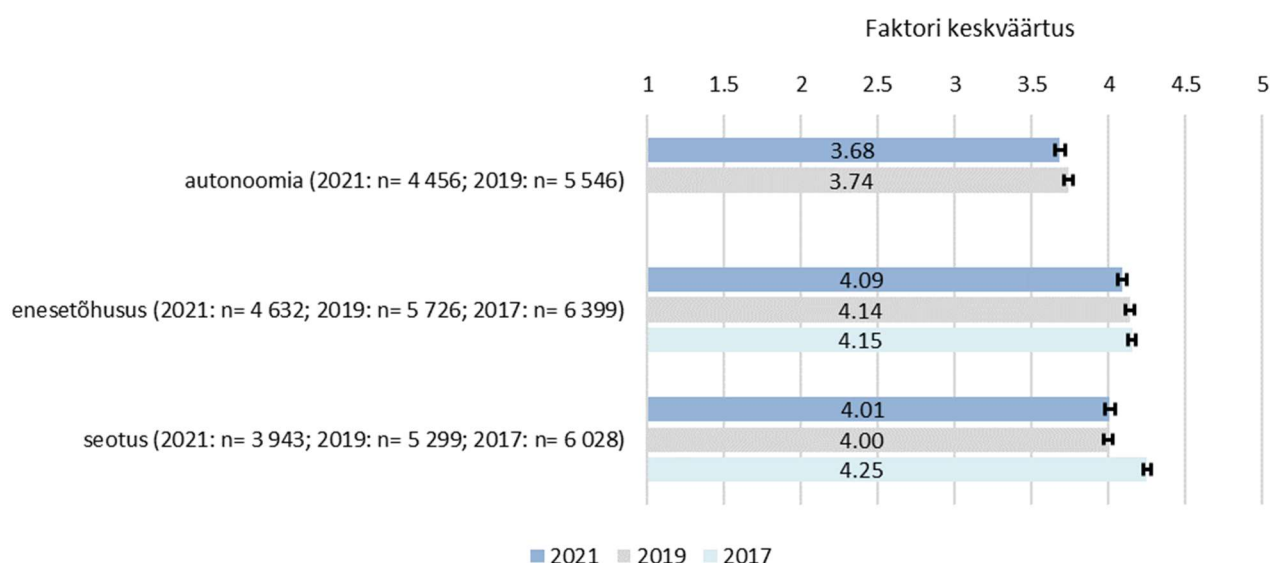
Sarnaselt vanusega on ka haridustase ja rahulolu kutsekooliga korrelatsioonis, mida kõrgem on kutsehariduse õppija omandatud haridustase, seda kõrgem on rahulolu kutsekooliga. Erinevuste efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) on mõõdukas (0,09).

JOONIS 4. Kutsehariduse õppijate 2021. a kooliga rahulolu faktori keskväärtused põhikooli lõpetamise lõikes

Need kutsehariduse õppijad, kes lõpetasid põhikooli 4 või enam aastat tagasi, hindasid oma rahulolu kutsekooliga kõrgemalt kui need, kes lõpetasid põhikooli 1-3 aastat tagasi. Kõige madalamalt (faktortunnuse keskväärts 3,68) hindasid oma rahulolu kutsekooliga 2-3 aastat tagasi põhikooli lõpetanud ja kõige kõrgemalt (faktortunnuse keskväärts 4,37) 6 või enam aastat tagasi lõpetanud. Põhikooli lõpetamise alusel kutsekooliga rahulolu hinnanguerinevuse efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) on mõõdukas: 0,12.

Põhivajaduste rahuldatus

JOONIS 5. Kutsehariduse õppijate põhivajaduste rahuldatus faktortunnuste keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021, 2019 ja 2017 (n= vastanute arv)

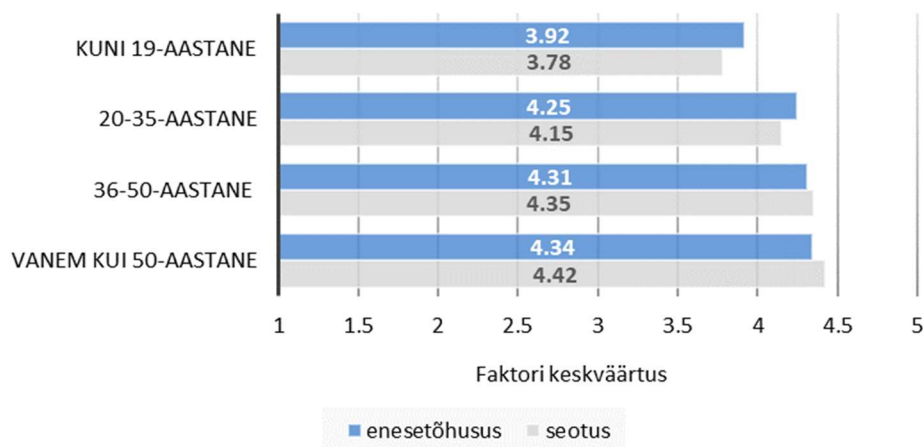
Kutsehariduse õppijate autonoomia ja enesetõhususe vajaduste rahuldatus ei ole vaadeldavate aastate jooksul oluliselt muutunud. Autonoomia vajaduse rahuldatus ei saa võrrelda 2017. a küsitluse tulemustega, sest 2017. a faktortunnuse sisu oli erinev.

Seotuse vajaduse rahuldatus hindasid kutsehariduse õppijad 2021. a ja 2019. a statistiliselt oluliselt madalamalt kui 2017. a, kuid hinnanguerinevuste efektid (Hedges g) olid madalad: 0,31 (2021 vs 2017) ja 0,32 (2019 vs 2017). 2021. a ja 2019. a kutsehariduse õppijate seotuse vajaduse rahuldatus olulisel määral ei erinenud.

Kui enesetõhususe ja seotuse vajaduste rahuldatus on kutsehariduse õppijad olnud pigem rahul, siis autonoomia vajaduse rahuldatus ollakse natuke rahul ja natuke mitte.

Taustatunnuste alusel erinesid enesetõhususe ja seotuse vajaduste rahuldatus statistiliselt olulisel määral vanuse, haridustaseme ja põhikooli lõpetamise aja lõikes.

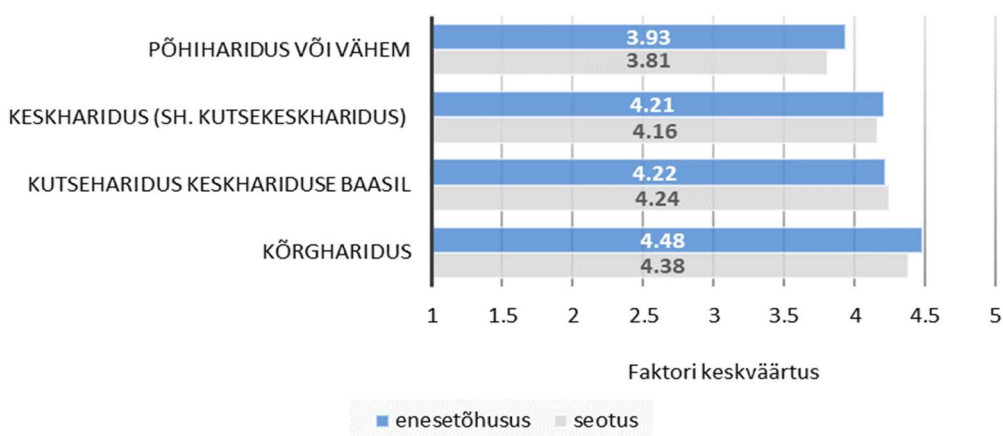
Enesetõhusus ja seotus

JOONIS 6. Kutsehariduse õppijate 2021. a enesetõhususe ja seotuse rahuldatuse faktortunnuste keskvärtused vanuse lõikes

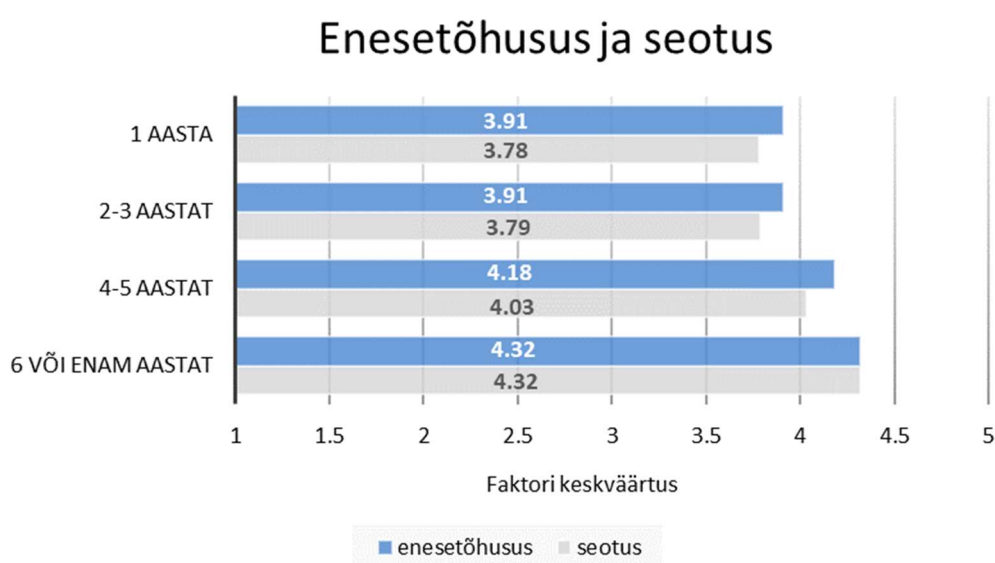
Mida vanem on kutsehariduse õppija, seda kõrgemalt hinnatakse oma põhivajaduste rahuldamist. Kuni 19-aastased ja 20-35-aastased kutsehariduse õppijad hindasid veidi kõrgemalt enesetõhususe rahuldatust kui seotuse rahuldatust ning 36-aastased ja vanemad hindasid veidi kõrgemalt seotuse rahuldatust kui enesetõhusust. Vanemate vanusegruppide lõikes olid kahe faktortunnuse keskvärtuste erinevused väiksemad kui noorematel vanusegruppidel. Faktortunnuste keskvärtuste erinevuste efekti (Kruskal-Wallise testi η^2) suurused olid mõõdukad: 0,06 enesetõhususe ja 0,10 seotuse faktori puhul.

Enesetõhusus ja seotus

JOONIS 7. Kutsehariduse õppijate 2021. a enesetõhususe ja seotuse rahuldatuse faktortunnuste keskvärtused haridustaseme lõikes

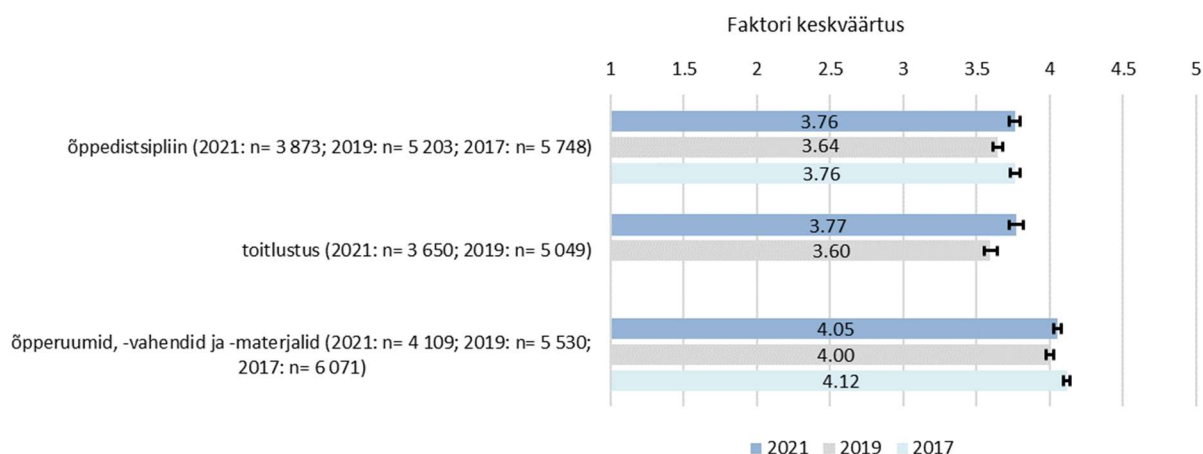
Mida kõrgem on kutsehariduse õppija haridustase, seda kõrgemalt hinnatakse enesetõhususe ja seotuse vajaduste rahuldatust. Hinnanguerinevuste efektide (Kruskal-Wallise testi η^2) suurused on mõõdukad: 0,06 (enesetõhusus) ja 0,08 (seotus). Põhihariduse, keskkhariduse ja kõrgharidusega õppijad hindasid veidi kõrgemalt enesetõhusust kui seotust, samas kui keskkhariduse baasil kutsehariduse õppijad hindasid mõlema vajaduse rahuldatust sarnaselt. Suurimad erinevused kahe faktori keskväärtustes on põhiharidusega ja kõrgharidusega õppijatel, põhiharidusega õppijad hindasid enesetõhususe rahuldatust 0,12 punkti võrra kõrgemalt kui seotuse rahuldatust ja kõrgharidusega õppijad hindasid enesetõhususe rahuldatust 0,10 punkti võrra kõrgemalt kui seotust.

JOONIS 8. Kutsehariduse õppijate 2021. a enesetõhususe ja seotuse rahuldatuse faktortunnuste keskväärtused põhikooli lõpetamise lõikes

Need kutsehariduse õppijad, kes lõpetasid põhikooli 4 või enam aastat tagasi, hindasid oma enesetõhususe ja seotuse vajaduste rahuldatust kõrgemalt kui need, kes on alles hiljuti põhikooli lõpetanud. Kui need õppijad, kes lõpetasid põhikooli 4-5 aastat tagasi, hindasid kõrgemalt (0,15 punkti võrra) enesetõhusust kui seotust, siis 6 või enam aastat tagasi põhikooli lõpetanud, hindasid mõlema põhivajaduse rahuldatust ühtemoodi. Nende kutsehariduse õppijate hinnangud, kes on alles hiljuti põhikooli lõpetanud (1 aasta vs 2-3 aastat) mõlema vajaduse rahuldatusel on omavahel võrreldes ühesugused, veidi kõrgemalt on hinnatud enesetõhusust.

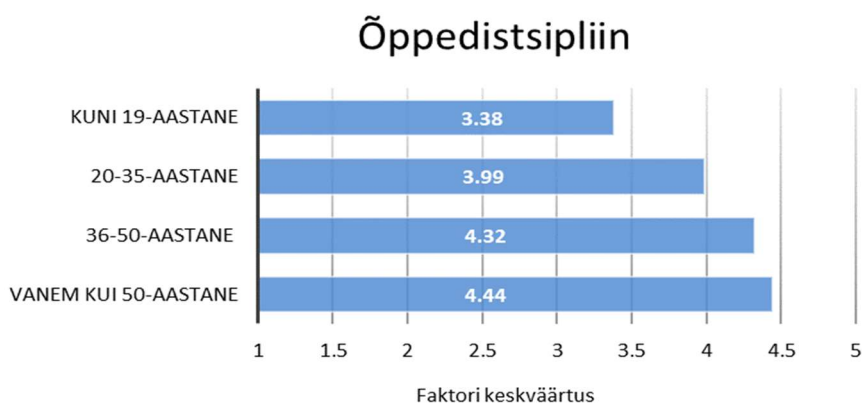
Rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega

JOONIS 9. Kutsehariduse õppijate koolikeskkonna rahulolufaktorite keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021, 2019 ja 2017 (n= vastanute arv)

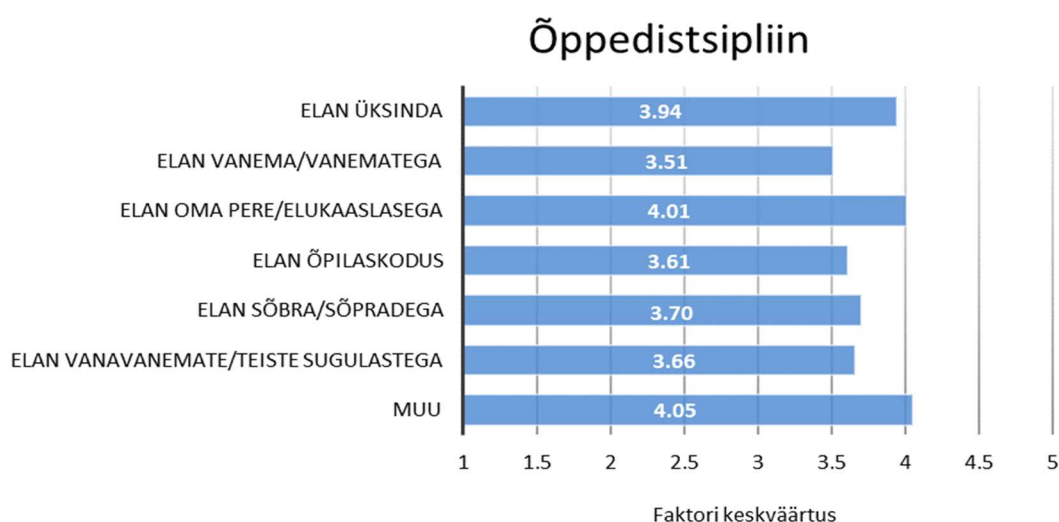
Kutsehariduse õppijate 2019. a keskmine hinnang õppedistsipliinile ning 2021. a ja 2019. a keskmised hinnangud õpperuumidele, -vahenditele ja -materjalidele erinesid statistiliselt oluliselt määral 2017. a küsitluse tulemustest, kuid keskmiste hinnangute erinevuste efektid (Hedges g) olid madalad (0,08-0,15). 2021. ja 2019. a kutsehariduse õppijate keskmised hinnangud erinesid õppedistsipliini ja toitlustuse osas statistiliselt olulisel määral, kuid ka siin olid keskmiste hinnangute erinevuste efektid (Hedges g) madalad (0,13 ja 0,15).

Koolikeskkonna erinevatest aspektidest erinesid statistiliselt olulisel määral ning mõõduka ja suure efektiga taustatunnuste (vanus, kellega koos elatakse, haridustase, õppetase, põhikooli lõpetamise aeg) lõikes kutsehariduse õppijate keskmised hinnangud õppedistsipliinile.

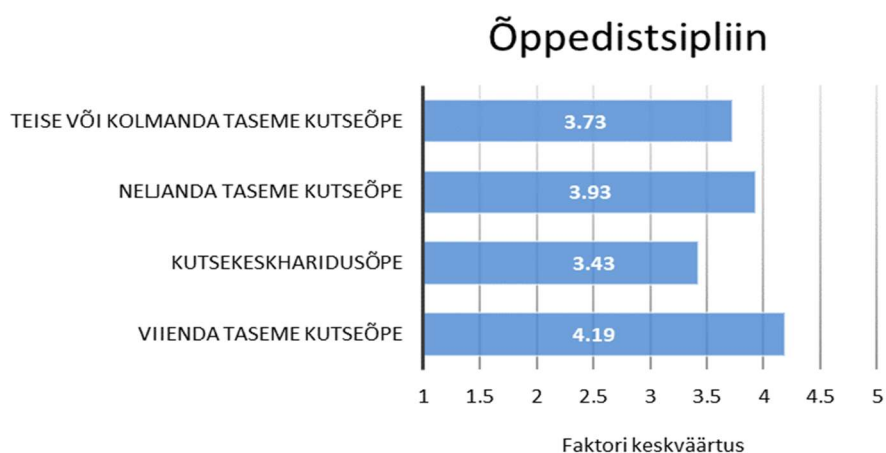
JOONIS 10. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppedistsipliini faktori keskvärtused vanuse lõikes

Mida vanem on kutsehariduse õppija, seda kõrgemalt hinnatakse õppedistsipliini. Faktortunnuse keskväärtuste erinevuste efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) vanuse lõikes vaadatuna on suur: 0,23. Kui võrrelda kuni 19-aastaste kutsehariduse õppijate õppedistsipliini keskmist hinnangut ja vanemate kui 50-aastased õppijate oma, siis vanemad kui 50-aastased on hinnanud õppedistsipliini keskmiselt 1 punkti võrra kõrgemalt.

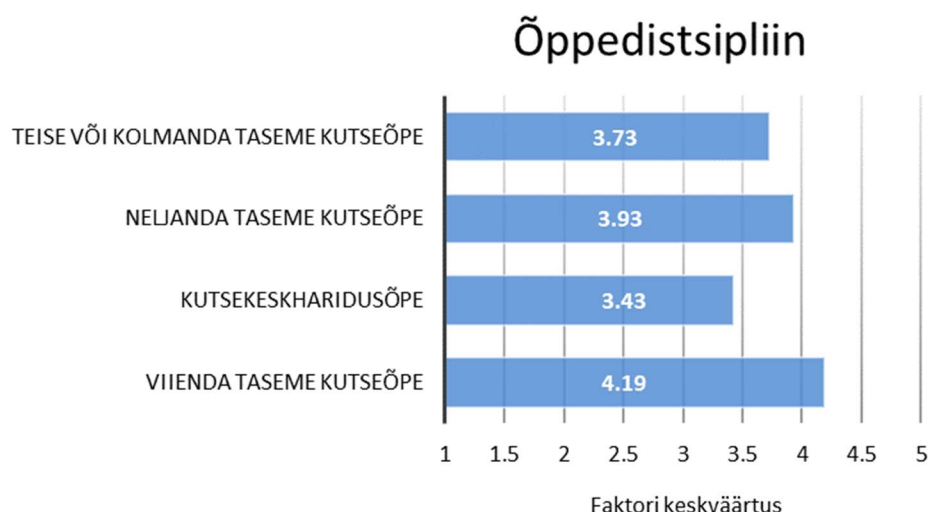
JOONIS 11. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppedistsipliini faktori keskväärtused, kellega koos elatakse lõikes

Nende, kes elavad koos vanematega või õpilaskodus, keskmised hinnangud õppedistsipliinile on 0,4-0,5 punkti võrra madalamad kui nendel, kes elavad koos oma pere või elukaaslasega või nendel, kelle kooselu on organiseeritud muul moel. Faktortunnuse keskväärtuste erinevuste efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) on mõõdukas: 0,07.

JOONIS 12. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppedistsipliini faktori keskväärtused haridustaseme lõikes

Mida kõrgem on kutsehariduse õppija lõpetatud haridustase, seda kõrgemalt hinnatakse õppedistsipliini. Kui põhiharidust või vähem omavad õppijad on õppedistsipliiniga keskmiselt rahulolevad, siis kõrghariduse omandanud kutsehariduse õppijad hindavad rahulolu keskmiselt ühe punkti võrra kõrgemalt ja on õppedistsipliiniga üdiselt rahul. Haridustaseme lõikes vaadatuna on õppedistsipliini faktortunnuse keskväärtuste erinevuste efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) suur: 0,22.

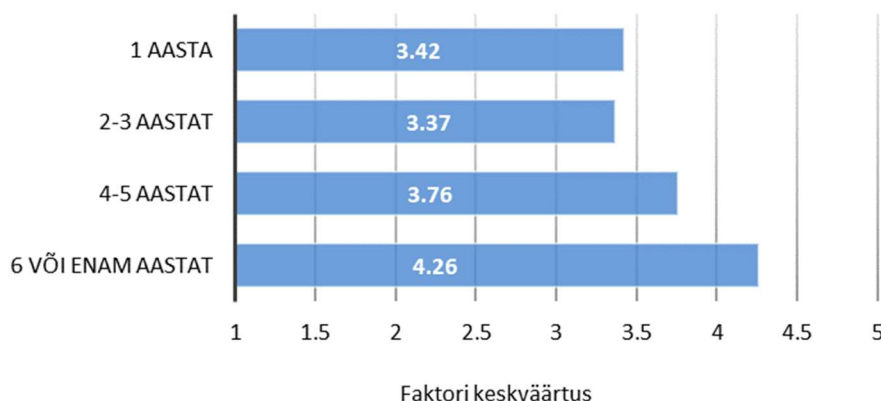
JOONIS 13. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppedistsipliini faktori keskväärtused õppetaseme lõikes

Kõige kõrgemalt (faktortunnuse keskväärtus 4,19) hindasid õppedistsipliini viienda taseme kutseõppe õppijad ja kõige madalamalt (faktortunnuse keskväärtus 3,43) kutsekeskharidusõppe õppijad. Õppedistsipliini faktori keskväärtuste erinevuste efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) on mõõdukas: 0,09. Vanemate vanusegruppide kutsehariduse õppijad hindasid õppedistsipliini erinevate õppetasemete lõikes kõrgemalt kui nooremate vanusegruppide õppijad ja olid õppedistsipliiniga rahulolevad (vt. tabel 3). 20-35-aastased kutsehariduse õppijad olid erinevate õppetasemete lõikes rahulolevad, v. a 20-35-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad, kes olid õppedistsipliiniga keskmiselt rahul. Kuni 19-aastased kutsehariduse õppijad olid õppedistsipliiniga kõikide õppetasemete lõikes keskmiselt rahulolevad. Kõige kõrgemalt hindasid õppedistsipliini teise või kolmanda taseme kutseõppe vanemad kui 50-aastased õppijad ja kõige madalamalt kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad.

TABEL 3. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppedistsipliini faktortunnuse keskväärtused õppetase, haridustaseme ja vanuse lõikes

Õppetase	Haridustase	Vanus			
		Kuni 19-aastane	20-35-aastane	36-50-aastane	Vanem kui 50-aastane
Teise või kolmanda taseme kutseõpe	Põhiharidus või vähem	3,42	3,87	4,50	5,00
	Keskharidus (sh. kutsekeskharidus)	3,84	4,04	4,32	4,52
	Kutseharidus keskhariduse baasil	3,59	4,31	4,35	4,53
	Kõrgharidus	4,25	4,21	4,12	4,46
	KOKKU	3,47	4,01	4,29	4,52
Neljanda taseme kutseõpe	Põhiharidus või vähem	3,35	3,39	4,20	4,67
	Keskharidus (sh. kutsekeskharidus)	3,68	4,08	4,41	4,38
	Kutseharidus keskhariduse baasil	3,64	4,16	4,30	4,47
	Kõrgharidus		4,33	4,41	4,36
	KOKKU	3,39	4,05	4,37	4,41
Kutsekeskharidusõpe	Põhiharidus või vähem	3,34	3,21	3,00	
	Keskharidus (sh. kutsekeskharidus)	3,33	4,00	4,26	4,34
	Kutseharidus keskhariduse baasil	3,62	3,89	3,95	4,40
	Kõrgharidus	3,50	4,06	4,25	5,00
	KOKKU	3,34	3,57	4,11	4,42
Viienda taseme kutseõpe	Põhiharidus või vähem	2,81	3,62		3,00
	Keskharidus (sh. kutsekeskharidus)	4,00	4,04	4,25	4,00
	Kutseharidus keskhariduse baasil	2,50	4,34	4,23	4,63
	Kõrgharidus	5,00	4,29	4,36	4,60
	KOKKU	3,38	4,15	4,29	4,48

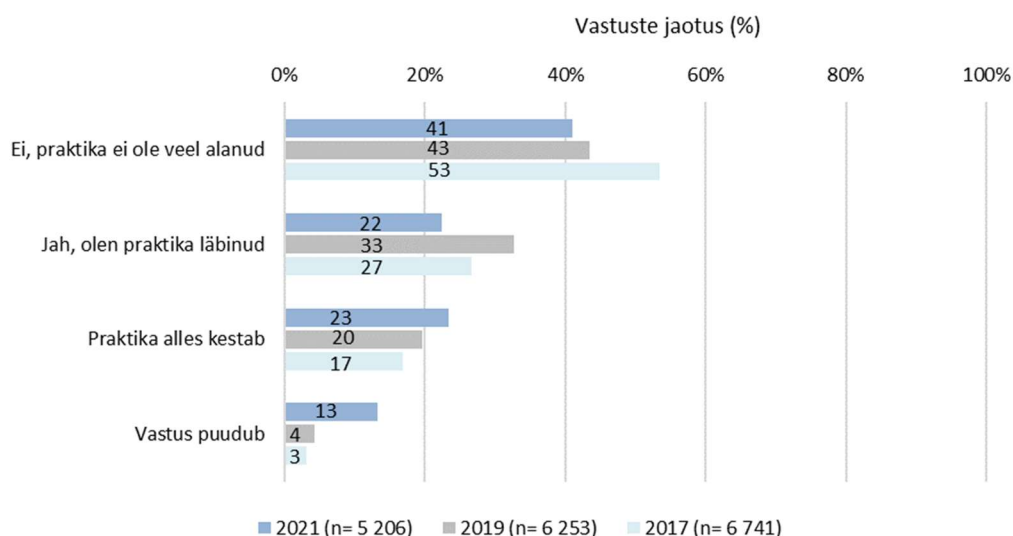
Õppedistsipliin

JOONIS 14. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppedistsipliini faktori keskväärtsused põhikooli lõpetamise lõikes

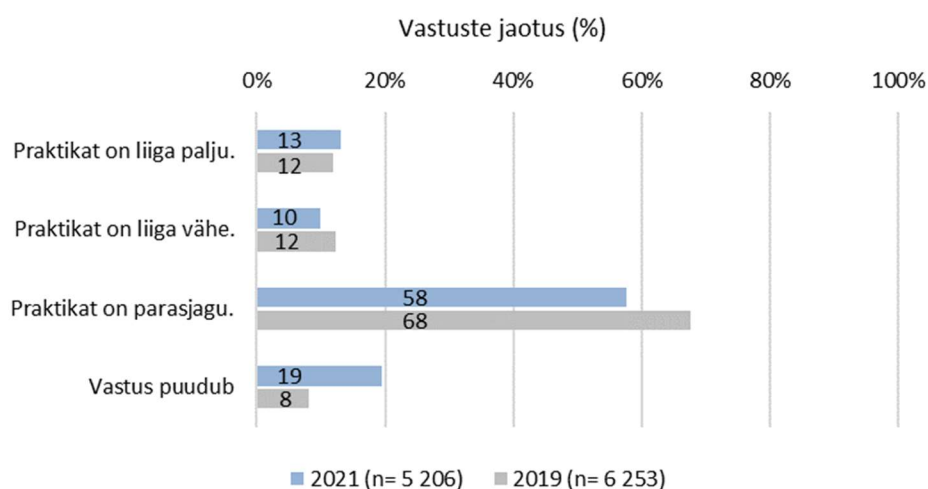
Need, kes lõpetasid põhikooli 4 või enam aastat tagasi, hindasid oma rahulolu õppedistsipliiniga kõrgemalt kui need, kes on alles hiljuti põhikooli lõpetanud. Kõige madalamalt (faktortunnuse keskväärts 3,37) hindasid oma rahulolu õppedistsipliiniga need kutsehariduse õppijad, kes lõpetasid põhikooli 2-3 aastat tagasi. Õppedistsipliini faktori keskväärtsuste erinevuste efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) põhikooli lõpetamise aja lõikes vaadatuna on suur: 0,23.

Praktikakorraldus

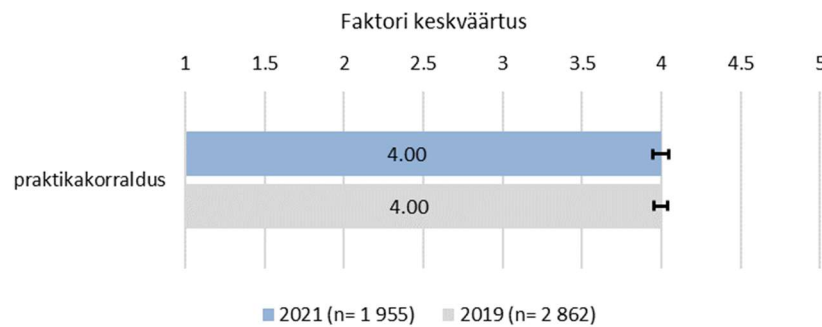
JOONIS 15. Kutsehariduse õppijate vastuste jaotus küsimusele „Kas olete läbinud praktika?” aastatel 2021, 2019 ja 2017 (n= vastanute arv)

Küsitluse läbiviimise hetkeks (märts-aprill) ei olnud praktika läbitud 41%-l vastanutest, ligikaudu veerandil vastanutest oli selleks hetkeks praktika lõppenud ja umbes veerandil rahuloluküsitluse läbiviimise hetkel praktika alles kestis. Võrreldes eelnevate rahuloluküsitlustega oli seis praktika läbimisega üsna sarnane. Mõnevõrra suurem oli 2017. a võrreldes teiste aastatega nende vastanute osakaal, kellel ei olnud praktika veel alanud. 2019. a oli suurem nende vastanute osakaal, kes olid küsitluse hetkeks praktika läbinud. 2021. a ei olnud 13% vastanutest sellele küsimusele vastanud. Võrreldes eelnevate aastatega on see osakaal 9-10% võrra suurem.

JOONIS 16. Kutsehariduse õppijate vastuste jaotus küsimusele „Kas praktika maht teie õppekavas on sobiv?” aastatel 2021, 2019 ja 2017 (n= vastanute arv)

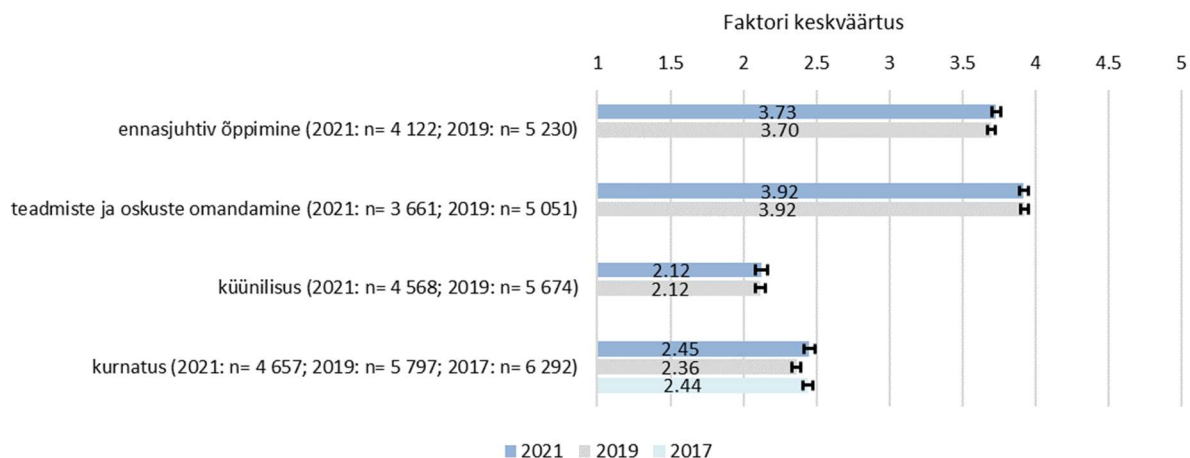
2017. a rahuloluküsitluses paluti vastajatel praktika mahtu hinnata 5- punktisel skaalal, mistõttu pole joonisele 16 kantud 2017. a küsitluse tulemusi. Veidi üle poole 2021. a kutsehariduse õppijatest ja umbes kaks kolmandikku 2019. a kutsehariduse õppijatest olid arvamusel, et nende õppekavas on praktikat parasjagu. Seda, kas praktikat on liiga palju või vähe, hindasid vastajad kahe aasta jooksul sarnaselt. 2021. a oli suurem nende vastajate osakaal, kes ei osanud sellele küsimusele vastata.

JOONIS 17. Kutsehariduse õppijate praktikakorralduse rahulolufaktori keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2019 (n= vastanute arv)

Kutsehariduse õppijate rahulolu praktikakorraldusega ei ole kahe aasta jooksul muutunud.

Kutsehariduse õppijate hinnangud õppimisega seotud aspektidele

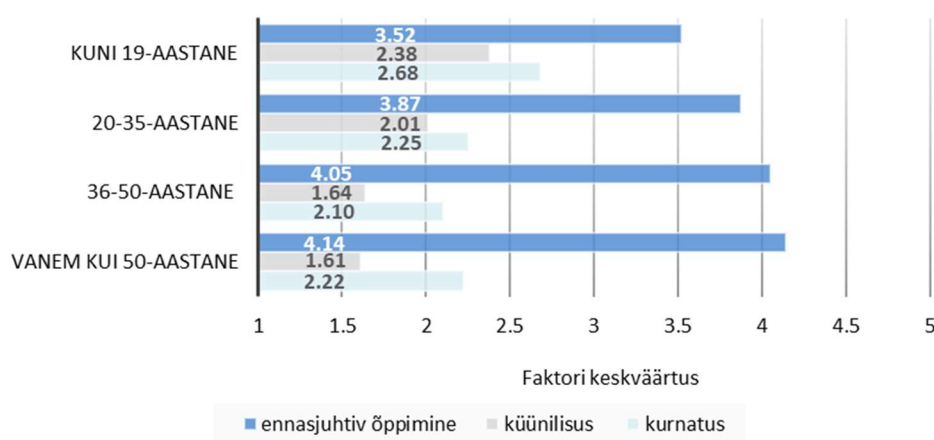

JOONIS 18. Kutsehariduse õppijate õppimisega seotud rahulolufaktorite keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021, 2019 ja 2017 (n= vastanute arv)

Kutsehariduse õppijate õppimisega seotud aspektide hinnangud ei ole kolme aasta jooksul statistiliselt olulisel määral muutunud, v. a 2019. a ja 2017. a hinnangud kurnatusele, kuid hinnangute erinevuse efekti (Hedges g) suurus oli väga madal – 0,08. Ennastjuhtiva õppimisega ning teadmiste ja oskuste omandamisega on kutsehariduse õppijad rahulolevad. 2017. a rahuloluküsitlusega oli võimalik võrrelda vaid kurnatuse faktori hinnanguid. Kutsehariduse õppijad ei tunne ennast väga küünilise ega kurnatuna, veidi vähem tuntakse ennast küünilise kui kurnatuna.

Taustatunnuste lõikes vaadatuna erinesid õppimisega seotud aspektide hinnangud ennastjuhtivale õppimisele vanuse, kellega koos elatakse, haridustaseme ja põhikooli lõpetamise aja lõikes. Vanusegruppide, haridustaseme ja põhikooli lõpetamise aja lõikes erinesid õppimisega seotud aspektide hinnangud lisaks ennasjuhtivale õppimisele ka küünilisuse ja kurnatuse faktorite puhul. Muude taustatunnuste (sh. õppeasutuse taustatunnused) kutsehariduse õppijate õppimisega seotud aspektide hinnangud olulisel määral ei erinenud.

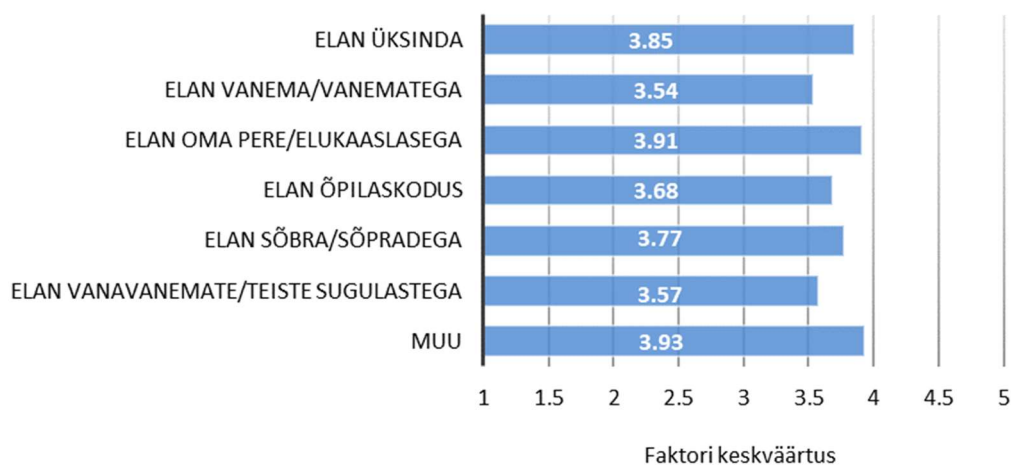
Ennastjuhtiv õppimine, küünilisus, kurnatus

JOONIS 19. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppimisega seotud aspektide faktortunnuste keskvaartused vanuse lõikes

Joonisel 19 on oluline panna tähele, et küünilisuse ja kurnatuse väited olid sõnastatud teiste küsimustiku väidetega vastupidiselt, mistõttu, mida madalam hinnang, seda parem. Vanemad kutsehariduse õppijad hindasid õppimisega seotud aspekte kõrgemalt kui nooremad õppijad. Vanemad kutsehariduse õppijad tunnevad ennast ka vähem küünilise ja kurnatuna. Faktortunnuste keskvaartuste erinevuste efektid (Kruskal-Wallise testi η^2) olid mõõdukad: 0,06 (kurnatus), 0,09 (küünilisus) ja 0,12 (ennastjuhtiv õppimine).

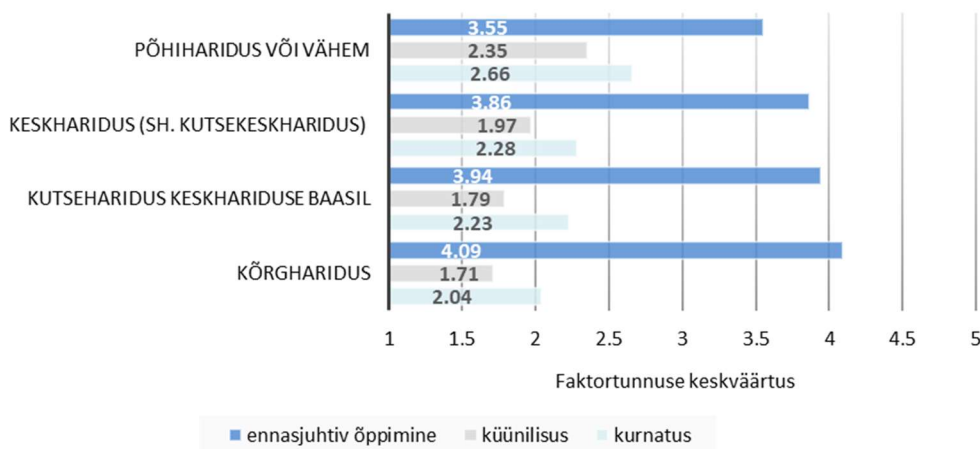
Ennastjuhtiv õppimine

JOONIS 20. Kutsehariduse õppijate 2021. a ennasjuhtiva õppimise faktortunnuse keskväärtsused, kellega koos elatakse lõikes

Need, kes elasid koos vanemate (faktortunnuse keskväärtsus 3,54) või vanavanemate ja teiste sugulastega (faktortunnuse keskväärtsus 3,57), hindasid ennastjuhtivat õppimist kõige madalamalt. Kõige kõrgemalt hindasid ennastjuhtivat õppimist need kutsehariduse õppijad, kelle kooselu oli organiseeritud muul moel (faktortunnuse keskväärtsus 3,93) ja need õppijad, kes elasid koos oma pere/elukaaslasega (faktortunnuse keskväärtsus 3,91). Faktortunnuse keskväärtsuste erinevuste efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) oli mõõdukas – 0,06.

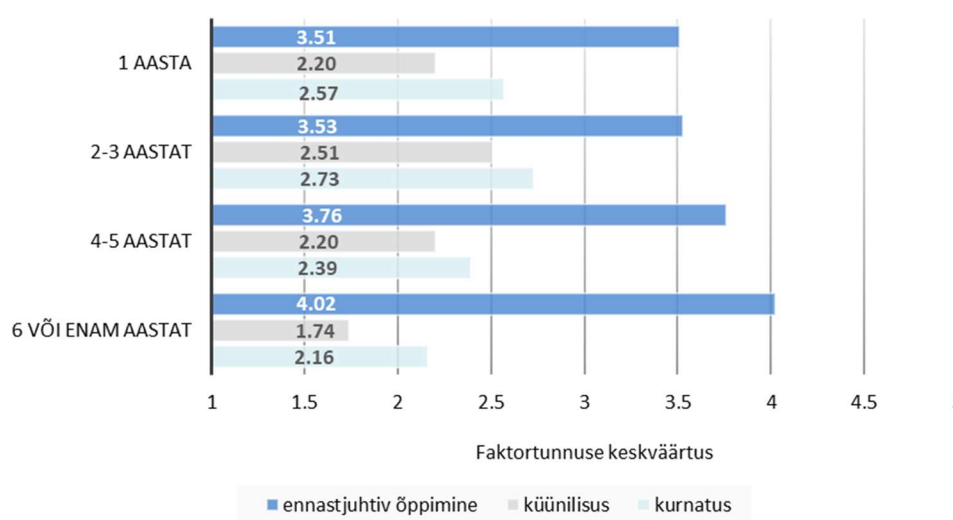
Ennastjuhtiv õppimine, küünilisus, kurnatus

JOONIS 21. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppimisega seotud aspektide faktortunnuste keskväärtsused haridustaseme lõikes

Mida kõrgem on kutsehariduse õppija haridustase, seda kõrgemalt hinnatakse õppimisega seotud aspekte. Kõrghariduse omandanud kutsehariduse õppijad hindasid õppimisega seotud aspekte keskmiselt 0,6 punkti võrra kõrgemalt kui põhiharidusega õppijad. Kõrghariduse omandanud kutsehariduse õppijad tundsid ennast ka vähem küünilisena ja kurnatuna. Õppimisega seotud aspektide hinnangute erinevuste efektid (Kruskal-Wallise testi η^2) on mõõdukad: 0,06-0,08.

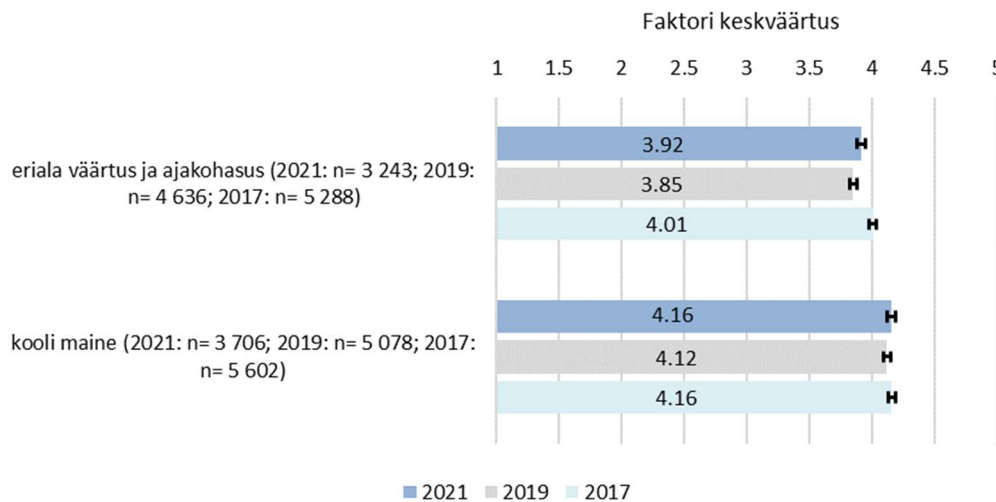
Ennastjuhtiv õppimine, küünilisus, kurnatus

JOONIS 22. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppimisega seotud aspektide faktortunnuste keskväärtused põhikooli lõpetamise aja lõikes

Ennasjuhtivat õppimist hindasid kõige madalamalt need kutsehariduse õppijad, kes olid põhikooli lõpetanud 1 aasta tagasi ja kõige kõrgemalt need, kes olid lõpetanud põhikooli 6 või enam aastat tagasi. Kõige vähem kurnatuna ja küünilisena tundsid ennast 6 või enam aastat tagasi põhikooli lõpetanud kutsehariduse õppijad ja kõige rohkem kurnatuna ja küünilisena need, kes lõpetasid põhikooli mõned aastad tagasi. Põhikooli lõpetamise aja lõikes on faktorite keskväärtuste erinevuste efektid (Kruskal-Wallise testi η^2) mõõdukad: 0,06 (kurnatus), 0,10 (küünilisus) ja 0,11 (ennastjuhtiv õppimine).

Rahulolu kooliväliste aspektidega ja hinnang kooli mainele

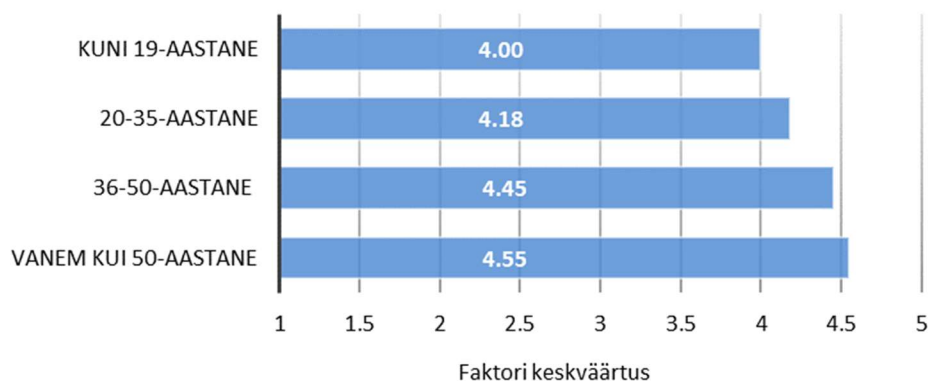
JOONIS 23. Kutsehariduse õppijate kooliväliste rahulolufaktorite ja kooli maine faktortunnuste keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021, 2019 ja 2017 (n= vastanute arv)

Koolivälistest aspektidest moodustasid faktori eriala väärtust ja ajakohasust mõõtvad väited. Kuigi kolme aasta keskmised hinnangud eriala väärtuse ja ajakohasuse faktorile erinevad statistiliselt olulisel määral, on keskmiste hinnangute erinevuste efektid (Hedges g) madalad. Taustatunnuste lõikes (sh. õppeasutuse taustatunnused) kutsehariduse õppijate rahuloluhinnangud koolivälistele aspektidele ei erinenud.

Kutsehariduse õppijate hinnangud kooli mainele kolme aasta lõikes statistiliselt oluliselt ei erine. Nii kutsehariduse eriala väärtuse ja ajakohasusega kui ka kooli mainega on kutsehariduse õppijad pigem rahul.

Taustatunnuste lõikes erinesid kutsehariduse õppijate hinnangud kooli mainele vanuse lõikes (vt. alljärgnev joonis). Muude taustatunnuste (sh. õppeasutuse taustatunnused) lõikes kutsehariduse õppijate rahuloluhinnangud kooli mainele ei erinenud.

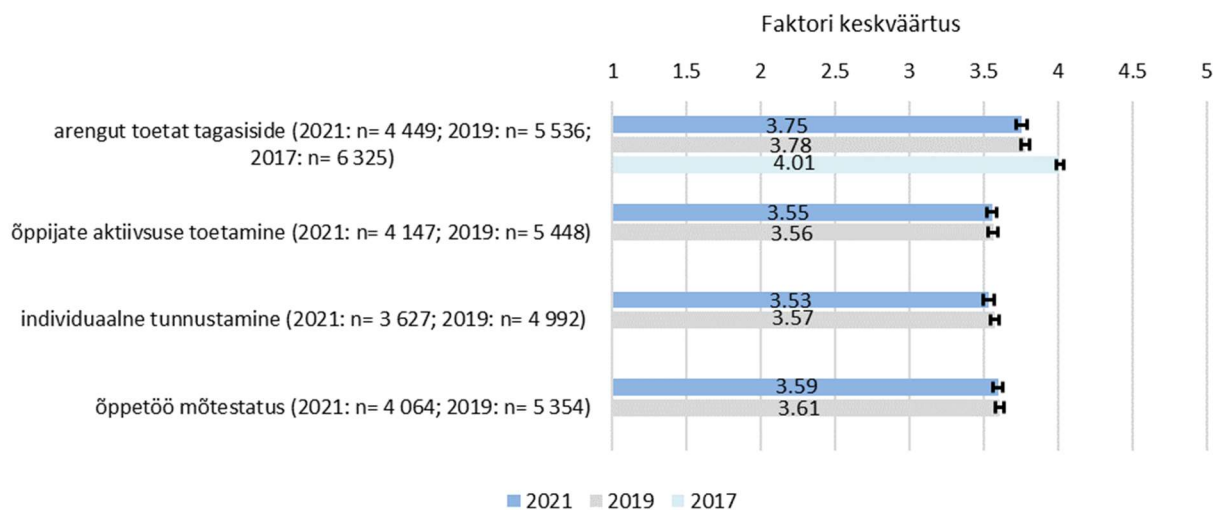
Kooli maine

JOONIS 24. Kutsehariduse õppijate 2021. a kooli maine faktortunnuse keskväärtsed vanuse lõikes

Mida vanem on kutsehariduse õppija, seda kõrgem hinnang on antud kutsekooli mainele. Kooli maine hinnangu erinevuste efekti (Kruskal-Wallise testi η^2) suurus on mõõdukas: 0,06.

Muutuv õpikäsitus - õppijate hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis

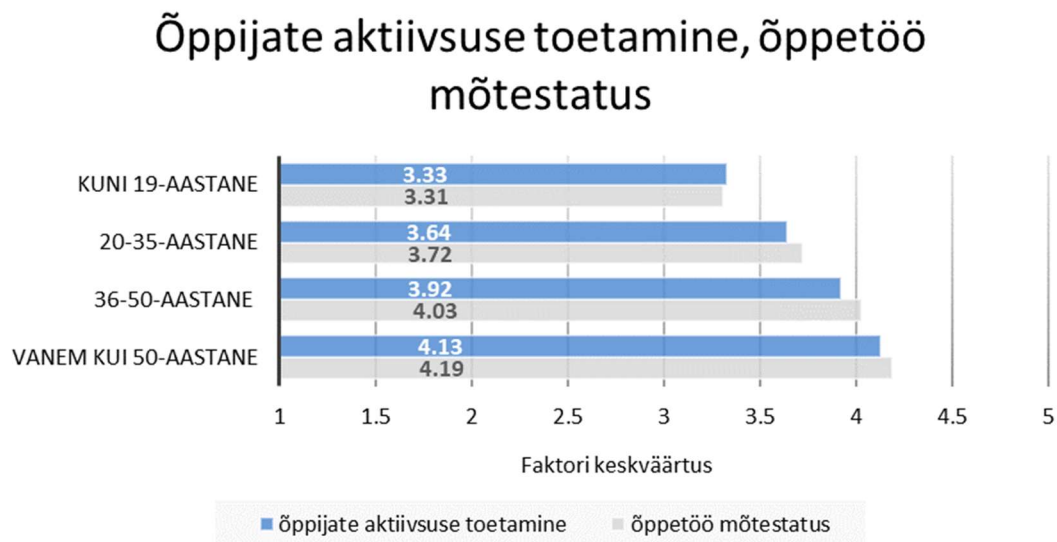

JOONIS 25. Kutsehariduse õppijate muutuva õpikäsituse faktortunnuste keskväärtsed koos 99% usaldusvahemikega aastatel 2021, 2019 ja 2017 (n= vastanute arv)

Muutuva õpikäsituse aspektidest oli 2017. a tulemustega võimalik võrrelda vaid arengut toetavale tagasisidele antud hinnanguid, sest teisi aspekte hinnati 2017. a teistsugusel skaalal. Muutuva

õpikäsituse puhul erinesid kutsehariduse õppijate 2021. a ja 2019. a hinnangud arengut toetavale tagasisidele võrreldes 2017. a hinnangutega (2021. a ja 2019. a keskmised hinnangud olid madalamad), kuid hinnanguerinevuste efekti (Hedges g) suurus on pigem madal: 0,3. Muud hinnangud statistiliselt olulisel määral ei erinenud. Muutuva õpikäsituse erinevate aspektidega on kutsehariduse õppijad olnud aja jooksul keskmiselt rahul.

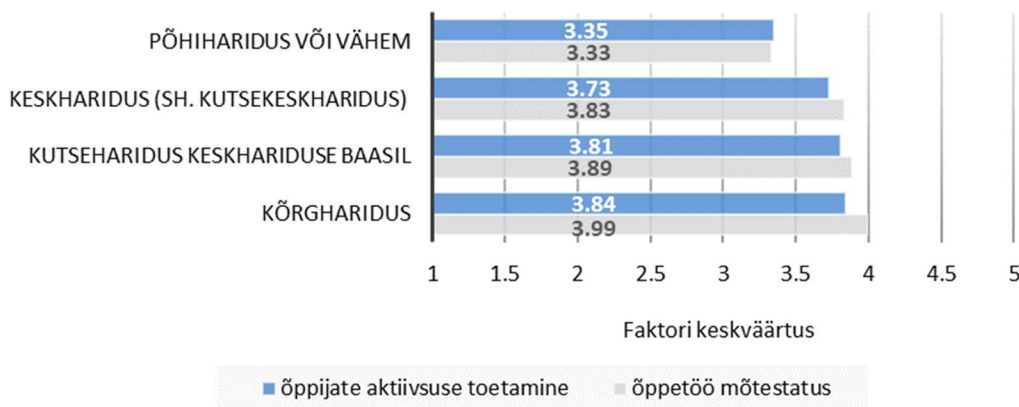
Muutuva õpikäsituse aspekte hindasid kutsehariduse õppijad statistiliselt erinevalt vanuse, haridustaseme ja põhikooli lõpetamise aja lõikes. Hinnangud erinesid nimetatud taustatunnuste lõikes õppijate aktiivsuse toetamisele ja õppetöö mõtestatusele, kuid mitte individuaalse tunnustamise osas. Muude taustatunnuste (sh. õppeasutuse taustatunnused) kutsehariduse õppijate hinnangud muutuvale õpikäsitusele olulisel määral ei erinenud.

JOONIS 26. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppijate aktiivsuse toetamise ja õppetöö mõtestatuse faktortunnuste keskväärtsed vanuse lõikes

Vanemad kutsehariduse õppijad hindasid õppijate aktiivsuse toetamist ja õppetöö mõtestatust keskmiselt kõrgemalt kui nooremad kutsehariduse õppijad. Vanemate vanusegruppide keskmised hinnangud olid võrreldes kuni 19-aastaste kutsehariduse õppijate hinnangutega 0,6-0,8 punkti võrra kõrgemad. Faktortunnuste keskväärtsuste erinevuste efektid (Kruskal-Wallise testi η^2) olid mõõdukad: 0,11 (õppijate aktiivsuse toetamine) ja 0,13 (õppetöö mõtestatus).

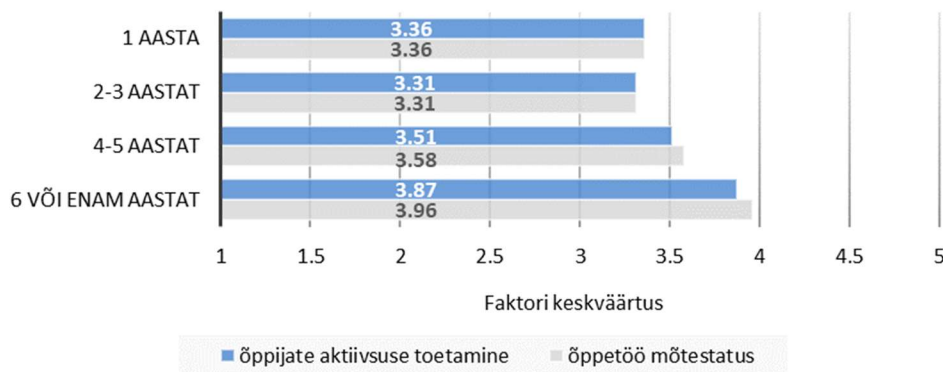
Õppijate aktiivsuse toetamine, õppetöö mõtestatus

JOONIS 27. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppijate aktiivsuse toetamise ja õppetöö mõtestatuse faktortunnuste keskväärtsused haridustaseme lõikes

Kõikide haridustasemete õppijad, v. a põhiharidusega, hindasid õppetöö mõtestatust kõrgemalt kui õppijate aktiivsuse toetamist. Põhiharidusega õppijad hindasid mõlemat faktorit sarnaselt. Mida kõrgem haridustase, seda kõrgemad olid õppijate aktiivsuse toetamisele ja õppetöö mõtestatusele antud hinnangud. Hariduse lõikes olid õppijate aktiivsuse toetamise ja õppetöö mõtestatuse faktortunnuste keskväärtsuste efektid (Kruskal-Wallise testi η^2) mõõdukad: 0,07 (õppijate aktiivsuse toetamine) ja 0,10 (õppetöö mõtestatus).

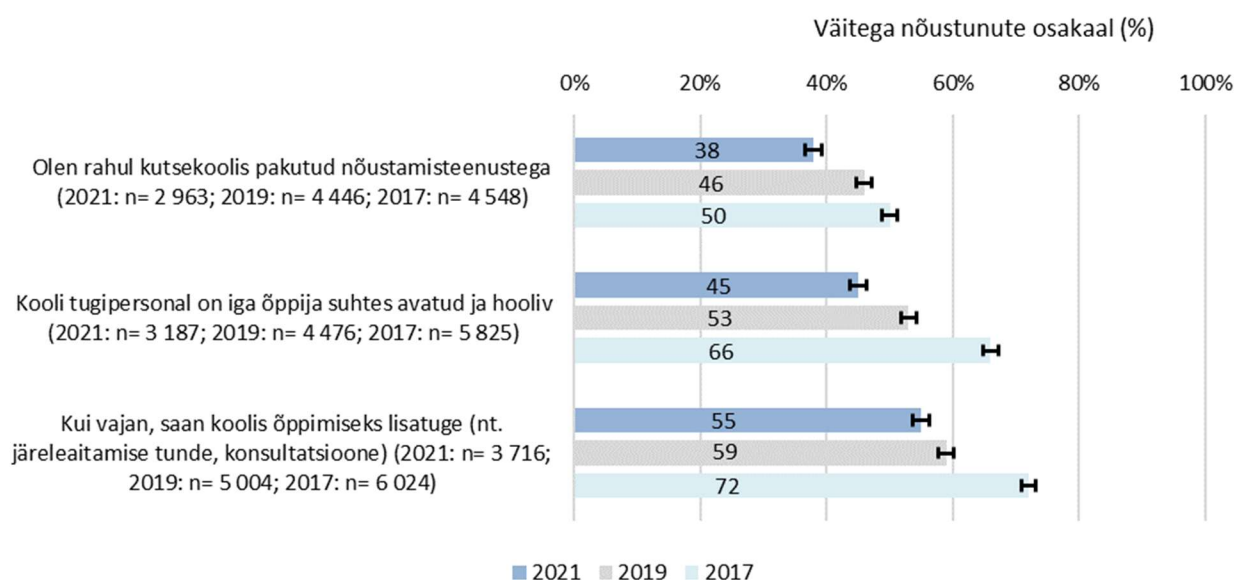
Õppijate aktiivsuse toetamine, õppetöö mõtestatus

JOONIS 28. Kutsehariduse õppijate 2021. a õppijate aktiivsuse toetamise ja õppetöö mõtestatuse faktortunnuste keskväärtsused põhikooli lõpetamise aja lõikes

Kui need kutsehariduse õppijad, kes lõpetasid põhikooli 1-3 aastat tagasi hindasid mõlemaid muutuva õpikäsituse faktoreid ühtemoodi, siis 4 või enam aastat tagasi põhikooli lõpetanud hindasid veidi kõrgemalt õppetöö mõtestatust. Kõige madalamalt hindasid õppijate aktiivsuse toetamist ja õppetöö mõtestatust 2-3 aastat tagasi põhikooli lõpetanud ja kõige kõrgemalt 6 või enam aastat tagasi lõpetanud. Põhikooli lõpetamise aja alusel õppijate aktiivsuse toetamise ja õppetöö mõtestatuse keskväärtuste erinevuste efektid (Kruskal-Wallise testi η^2) on mõõdukad: 0,09 (õppijate aktiivsuse toetamine) ja 0,12 (õppetöö mõtestatus).

Tugiteenused õppijatele

JOONIS 29. Tugiteenuseid käsitlevate väidetega nõustunute (hinnangute „pigem olen nõus“ ja „olen täiesti nõus“ andnud) osakaalu muutus aastatel 2021, 2019 ja 2017 (n= vastanute arv)

Võrreldes eelnevate rahuloluküsitlustega on tugiteenuseid käsitlevate väidetega nõustunute osakaalud 2021. a statistiliselt olulisel määral vähenenud. Kõige rohkem on muutunud nende vastajate osakaal, kes nõustusid, et kooli tugipersonal on iga õppija suhtes avatud ja hooliv (osakaalu vähenemine võrreldes 2019. a ja 2017. a tulemustega vastavalt 8% ja 21%). Kõige väiksem on olnud 2021. a muutus võrreldes 2019. a küsitluse tulemustega nende osakaalus, kes nõustusid, et saavad koolis vajadusel õppimiseks lisatuge (osakaalu vähenemine 4% võrra) ja võrreldes 2017. a küsitluse tulemustega nende osakaalus, kes nõustusid, et nad on rahul koolis pakutud nõustamisteenustega (osakaalu vähenemine 12% võrra). Tugiteenuste väidetega mitte nõustunute (hinnangute „Ei ole

üldse nõus" ja „Pigem ei ole nõus" andnud) osakaal on vaadeldava kolme aasta jooksul püsinud samal tasemel, väidetega ei nõustu 6-10% vastanutest. Kõige rohkem erines mittenõustunute osakaal koolis pakutavatele nõustamisteenustele. Kui 2017. a oli mittenõustunute osakaal 7%, siis järgmiste küsitluste puhul tõusis see paari protsendipunkti võrra, vastavalt 2% ja 3%. Väiteid keskmiselt hinnanud vastajate osakaal erines samuti kõige enam nõustamisteenustega rahulolu hindamisel. Kui 2017. a oli keskmise hinnangu andnute osakaal 19% vastanutest, siis 2019. a tõusis see 7% võrra ja 2021. a 5% võrra.

Tugiteenuseid käsitlevaid väiteid iseloomustab kõrge vastanute osakaal, kes ei saanud/osanud väiteid hinnata (2021. a väidete lõikes 29-43%). Võrreldes eelnevate rahuloluküsitlustega on nende osakaal, kes ei oska tugiteenuseid käsitlevaid väiteid hinnata kasvanud (eelnevate rahuloluküsitluste puhul on väiteid mitte hinnanud vastajate osakaalud väidete lõikes varieerunud 11-33%).

Koolikiusamise kogemine kutsehariduse õppijate hulgas

Kutsehariduse õppijate käest küsiti, kas vastajat/vastajale on viimase kahe nädala jooksul:

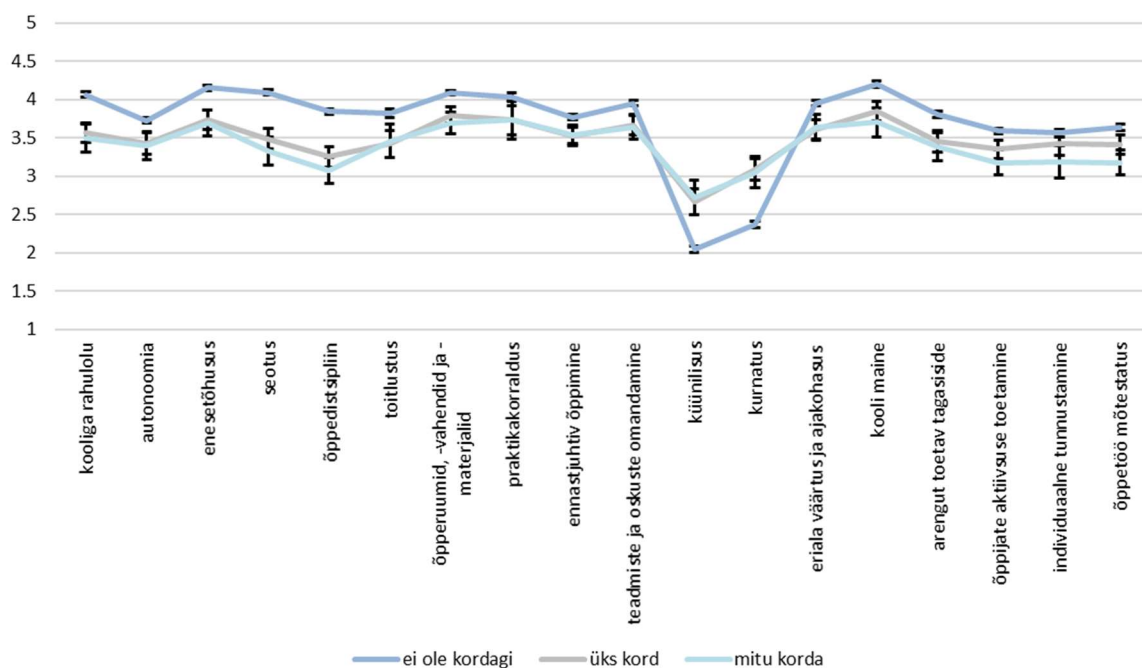
- teiste õppijate poolt haiget tehtud (löödud, tõugatud jms),
- teised õppijad norinud või mõnitanud,
- teised õppijad vastaja asju lõhkunud või ära võtnud,
- teised õppijad Internetis solvanud või ähvardanud

Küsimuse vastusevariantideks olid ei ole kordagi, ühel korral või mitu korda. Kõige enam on kutsehariduse õppijad kogenud teiste kaasõppijate poolt mõnitamist või norimist (5% vastanutest ühel korral ja 3% vastanutest mitmel korral). Koolikiusamise kogemist ei osanud ühegi kiusamise vormi puhul hinnata 17% vastanutest.

Järgnevalt on võrreldud erinevalt koolikiusamist kogenud kutsehariduse õppijate gruppide rahulolufaktorite hinnanguid. Võrdluse läbiviimiseks kasutati Wilcoxon'i märgitesti ($p < 0,01$) ehk võrdlused tehti kõikide faktorite puhul iga koolikiusamist kogenud või mitte kogenud grupi vahel. Need kutsehariduse õppijad, kes pole kaasõppijate poolt kordagi kiusamist kogenud, hindasid kõrgemalt kõiki faktoreid, v. a tunnustamine, mille puhul kordagi koolikiusamist mitte kogenud õppijate hinnangud ei erinenud statistiliselt olulisel määral üks kord koolikiusamist kogenud õppijate hinnangutest. Kõige suuremad hinnanguerinevused olid seotuse, distsipliini, küünilisuse ja kurnatuse

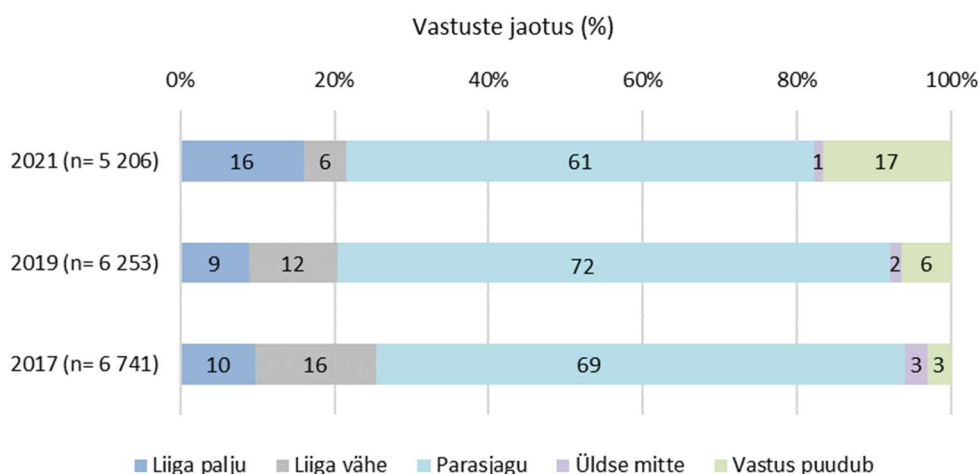
faktorite puhul. Kõige sarnasemalt hinnati ennastjuhtivat õppimist, teadmiste ja oskuste omandamist ning eriala väärtust.

Võrreldes neid, kes on koolikiusamist kogenud üks või mitu korda, erinesid hinnangud statistiliselt olulisel määral õppetöö mõtestatusele.

JOONIS 30. Erinevalt koolikiusamist kogenud kutsehariduse õppijate 2021. a rahulolufaktorite keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega

Digivahendite kasutamine

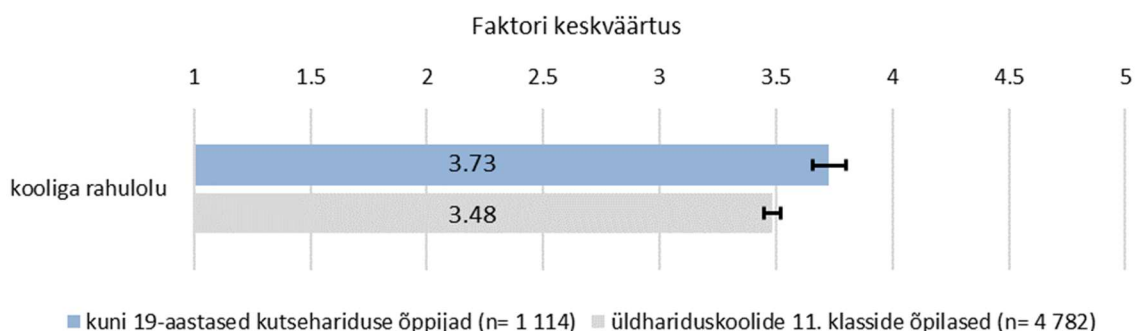
JOONIS 31. Kutsehariduse õppijate vastuste jaotus küsimusele „Kui palju kasutatakse õppetöös arvuti abil või veebipõhiselt õppimist?” aastatel 2021, 2019 ja 2017

Aastate lõikes on umbes kaks kolmandikku kuni kolmveerand rahuloluküsitlusele vastanud kutsekoolide õpilastest arvamusel, et õppetöös kasutatakse arvuti abil või veebipõhist õppimist parasjagu. Võrreldes 2017. a –ga vähenes 2021. a 10% võrra nende vastanute hulk, kes leidsid, et digitaalseid vahendeid kasutati õppetöös liiga vähe (osakaalud vastavalt 16% ja 6%). Vastupidiselt, suurenes 2021. a võrreldes eelmiste küsitlustega 6-7% võrra nende vastanute hulk, kes leidsid, et digivahendeid kasutatakse õppetöös liiga palju. 2021. a ei andnud sellele küsimusele vastust 17% vastanutest, mis on oluliselt suurem osakaal vastanud kui eelnevate rahuloluküsitluste puhul.

Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate hinnangute võrdlus üldhariduskoolide 11. klasside õpilastega

Rahulolu (kutse)kooliga

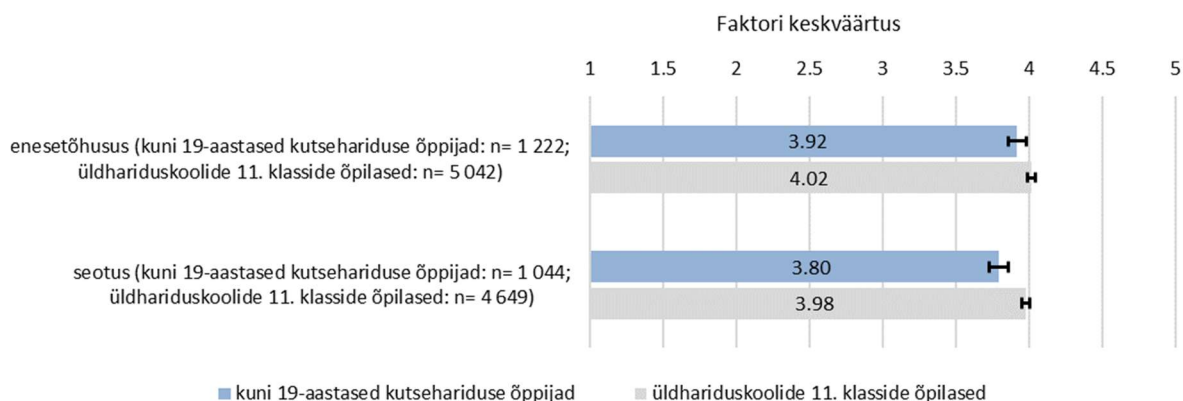
Käesolevas aruandes on võrreldud ka kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste hinnanguid 11 faktorile, mis olid võrreldavad.

JOONIS 32. Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste kooliga rahulolu faktori keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastal 2021 (n= vastanute arv)

Kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad olid 2021. a statistiliselt olulisel määral oma (kutse)kooliga rohkem rahul kui üldhariduskoolide 11. klasside õpilased. Hinnanguerinevuste efekt (Hedges g) oli madal: 0,25. Kui kuni 19-aastased kutsehariduse õppijad olid oma (kutse)kooliga pigem rahul, siis üldhariduskoolide 11. klasside õpilased olid oma kooliga natuke rahul ja natuke mitte.

Põhivajaduste rahuldatus

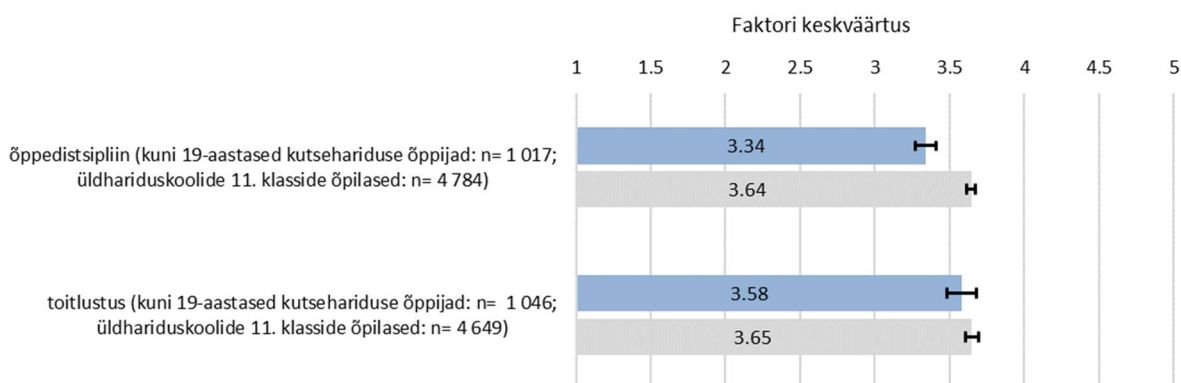

JOONIS 33. Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste enesetõhususe ja seotuse vajaduste rahuldatus faktoritunnuste keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega aastal 2021 (n= vastanute arv)

Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste enesetõhususe ja seotuse vajaduse rahuldatus hinnangud erinesid statistiliselt olulisel määral seotuse vajaduse osas. Autonoomia vajaduse rahuldatus ei saanud võrrelda, sest faktoritesse

kuulunud väited ei olnud sarnased. Kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad hindasid oma seotuse vajaduse rahuldatust natuke madalamalt kui üldhariduskoolide 11. klasside õpilased, kuid hinnanguerinevuste efekt (Hedges g) oli madal: 0,25.

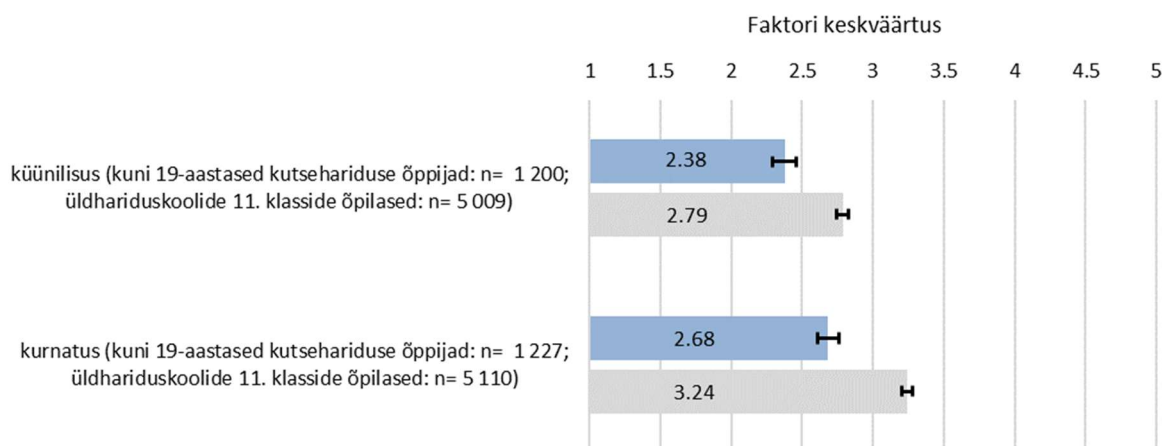
Rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega

JOONIS 34. Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste koolikeskkonna rahulolufaktorite keskväärtsed koos 99% usaldusvahemikega aastal 2021 (n= vastanute arv)

Koolikeskkonna aspektidest oli võimalik võrrelda õppedistsipliinile ja toitlustusele antud hinnanguid. Õppedistsipliini hinnangud erinesid statistiliselt olulisel määral, aga hinnanguerinevuste efekti (Hedges g) suurus oli madal: 0,38. Kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad hindavad õppedistsipliiniga rahulolu veidi madalamalt, õppedistsipliiniga ollakse natuke rahul ja natuke mitte, samas kui üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste hinnangud kalduvad rohkem rahulolu poole. Toitlustusele antud hinnangutes olulisi erinevusi ei olnud. Oma (kutse)kooli toitlustusega on kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilased keskmiselt rahul.

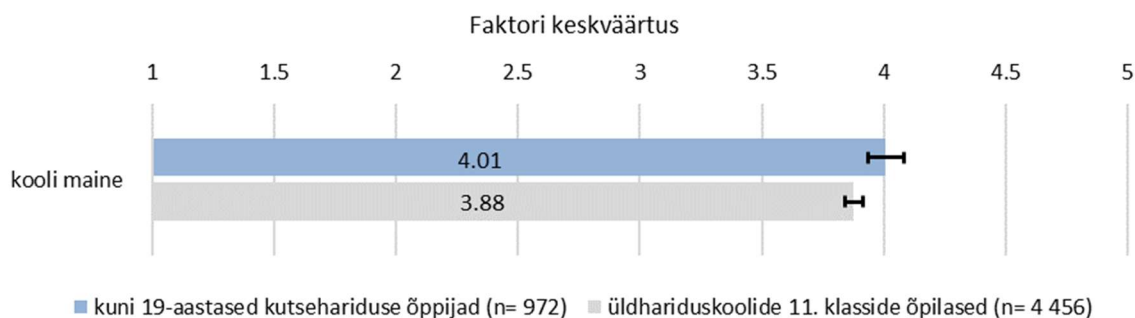
Hinnangud õppimisega seotud aspektidele

JOONIS 35. Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste õppimise rahulolufaktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega aastal 2021 (n= vastanute arv)

Õppimisega seotud aspektidest oli võimalik võrrelda küünilisuse ja kurnatuse faktoreid. Kuni 19-aastased kutseharidust omandavad õppijad tundsid ennast 2021. a vähem küünilise ja kurnatuna kui üldhariduskoolide 11. klasside õpilased. Kui küünilisuse faktori hinnanguerinevuste efekt (Hedges g) oli pigem madal, 0,37, siis kurnatuse hinnangute statistilise erinevuse efekt (Hedges g) oli mõõdukas – 0,55.

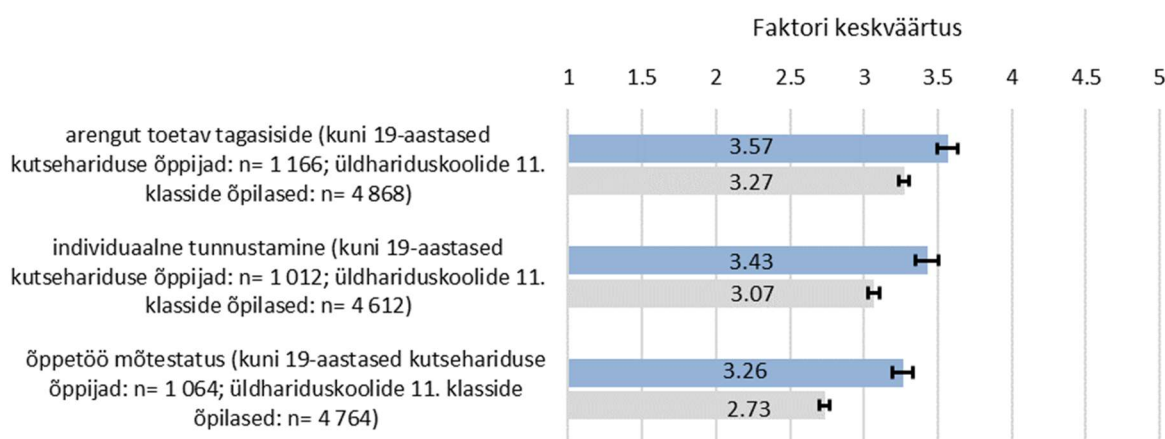
Hinnang kooli mainele

JOONIS 36. Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste keskmised hinnangud kooli mainele koos 99% usaldusvahemikega aastal 2021 (n= vastanute arv)

Kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad andsid veidi kõrgema hinnangu kooli mainele kui üldhariduskoolide 11. klasside õpilased, kuid hinnanguerinevuse efekt (Hedges g) oli madal: 0,14. Nii kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad kui ka üldhariduskoolide 11. klasside õpilased on oma kooli mainega üldiselt rahul.

Muutuv õpikäsitus - õppijate hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis

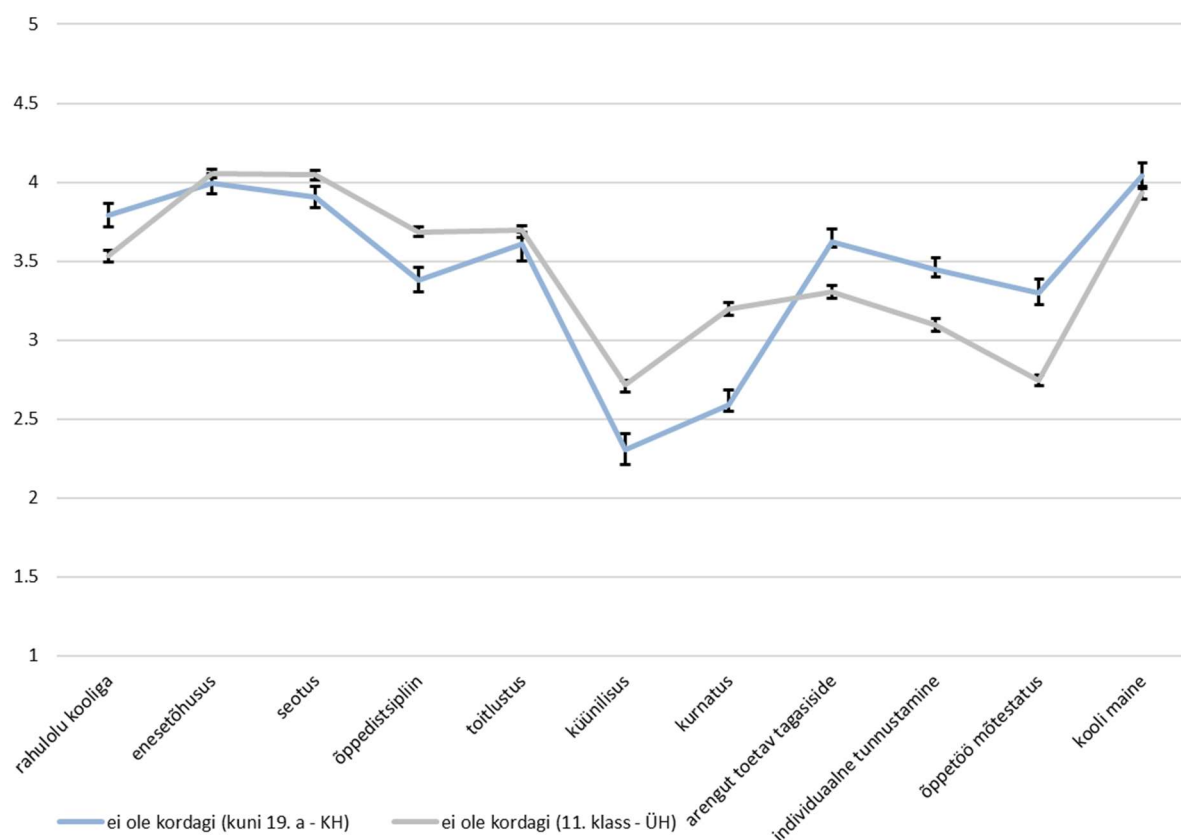

JOONIS 37. Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste muutuva õpikäsituse rahulolufaktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega aastal 2021 (n= vastanute arv)

Võimalik oli võrrelda kolmele muutuva õpikäsituse faktorile antud hinnanguid. Kõiki kolme faktorit hindasid kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad statistiliselt oluliselt kõrgemalt. Kui arengut toetava tagasiside ja individuaalse tunnustamise hinnanguerinevuste efektid (Hedges g) olid madalad (0,32 ja 0,34), siis õppetöö mõtestatuse hinnanguerinevuse efekt (Hedges g) oli mõõdukas: 0,61. Kui kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad olid kolme muutuva õpikäsituse aspektiga keskmiselt rahul, siis üldhariduskoolide 11. klasside õpilased ei olnud pigem rahul õppetöö mõtestatusega või olid keskmiselt rahul arengut toetava tagasisidega ja individuaalse tunnustamisega.

Koolikiusamise kogemine kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste hulgas

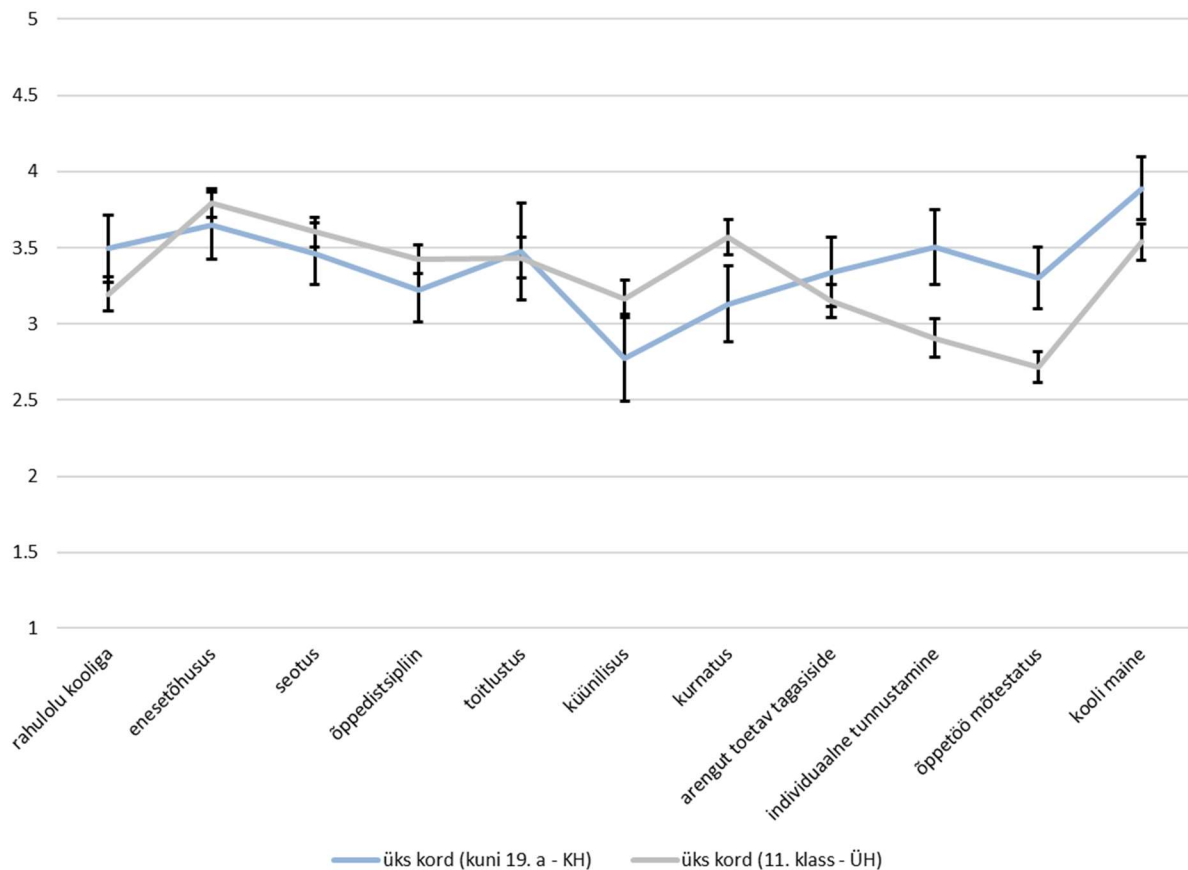
Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste rahuloluhinnanguid on võrreldud eraldi kolme grupi lõikes: need kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad õppijad ja need üldhariduskoolide 11. klasside õpilased, kes ei ole kordagi koolikiusamist kogenud, mõlema koolitasandi lõikes need, kes on koolikiusamist kogenud ühe korra ja mõlema koolitasandi lõikes need, kes on koolikiusamist kogenud mitu korda.

JOONIS 38. Mitte kordagi koolikiusamist kogenud kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste 2021. a rahulolufaktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega

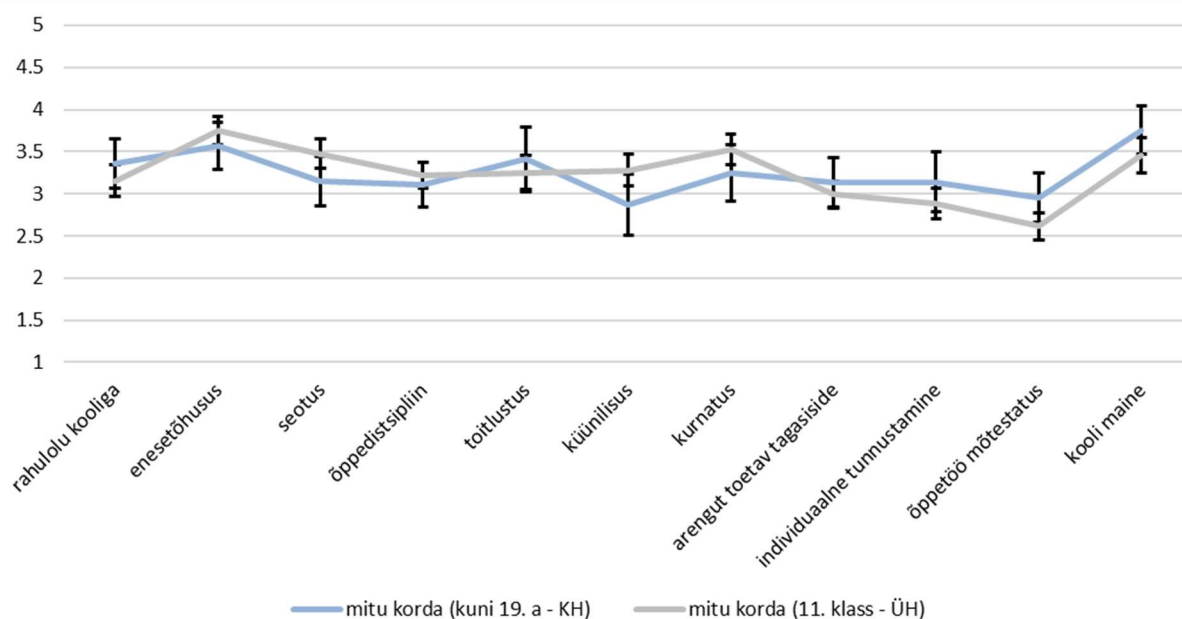
Kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad ja koolikiusamist mitte kogenud õppijad hindasid statistiliselt oluliselt erinevalt oma rahulolu erinevate aspektidega, v. a enesetõhususe vajaduse rahuldatus, rahulolu toitlustusega ja rahulolu kooli mainega. Kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad ja koolikiusamist mitte kogenud õppijad tunnevad ennast statistiliselt olulisel määral

vähem kurnatuna ja küünilisena ja hindavad kõrgemalt õppetöö mõtestatust kui koolikiusamist mitte kogenud üldhariduskoolide 11. klasside õpilased. Madalamalt kui üldhariduskoolide 11. klasside õpilased, kes pole koolikiusamist kogenud, hindavad kuni 19-aastased kutsekeskharidust omandavad ja koolikiusamist mitte kogenud õppijad õppedistsipliini. Rahuloluhinnangute erinevuste efektid (Hedges g) olid madalad, v. a kurnatuse ja õppetöö mõtestatuse puhul, millel olid mõõdukad hinnanguerinevuste efektid: vastavalt 0,61 ja 0,65.

JOONIS 39. Üks kord koolikiusamist kogenud kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste 2021. a rahulolufaktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega

Kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate rahuloluhinnangud, kes olid koolikiusamist kogenud üks kord, erinesid üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste hinnangutest, kes olid samuti ühe korra koolikiusamist kogenud, statistiliselt olulisel määral kurnatuse, individuaalse tunnustamise ja õppetöö mõtestatuse puhul. Kurnatuse faktori puhul oli hinnanguerinevuste efekt (Hedges g) madal: 0,42, individuaalse tunnustamise ja õppetöö mõtestatuse hinnanguerinevuste efektid (Hedges g) olid mõõdukad: 0,55 ja 0,67.

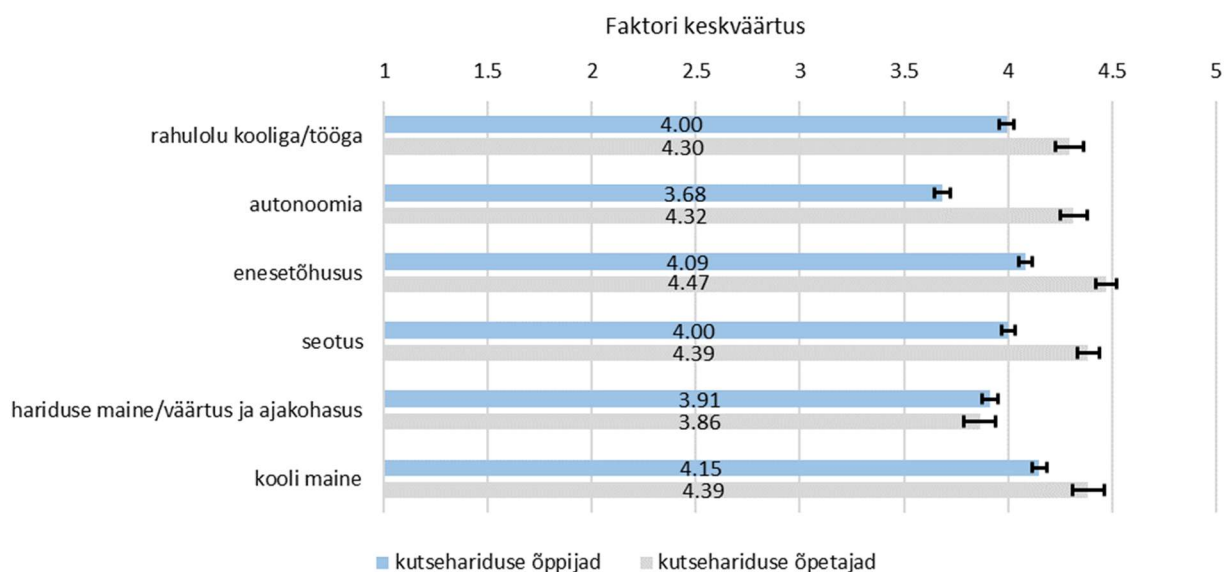

JOONIS 40. Mitu korda koolikiusamist kogenud kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste 2021. a rahulolufaktorite keskväärtused koos 99% usaldusvahemikega

Nende kuni 19-aastaste kutsekeskharidust omandavate õppijate ja üldhariduskoolide 11. klasside õpilaste, kes olid koolikiusamist kogenud mitu korda rahuloluhinnangud omavahel võrreldes statistiliselt olulisel määral ei erinenud. Kõige kõrgemalt hindasid mõlema koolitasandi õppijad, kes olid koolikiusamist kogenud mitu korda enesetõhususe vajaduse rahuldatust, kooli mainet ja toitlustust. Kõige madalamalt hinnati kolme muutuva õpikäsituse tegurit: arengut toetavat tagasisidet, individuaalset tunnustamist ja õppetöö mõtestatust.

Kutsehariduse õppijate ja õpetajate võrdlus kooli siseselt sarnastele faktoritele

Kutsehariduse õppijate ja õpetajate hinnanguid oli võimalik võrrelda kuue sisult sarnase faktori (rahulolu kooliga/tööga, autonoomia, enesetõhusus, seotus, kooli maine ja hariduse maine/väärtus ja ajakohasus) puhul. Tulemusi sai võrrelda nende 27 kooli puhul, millel olid nii õppijate kui ka õpetajate andmed.

JOONIS 41. 2021. a kutsehariduse õppijate ja õpetajate sisult sarnaste rahulolufaktorite keskvärtused koos 99% usaldusvahemikega

Kutsehariduse õppijad hindasid kõiki võrreldavaid faktoreid (v. a hariduse maine/väärtus ja ajakohasus) statistiliselt olulisel määral madalamalt. Kui kooli maine ja rahulolu kooliga/tööga hinnanguerinevuste efekt (Hedges g) oli madal, siis põhivajaduste rahuldatus hinnanguerinevuste efektid (Hedges g) olid mõõdukad: 0,50 (seotus), 0,51 (enesetõhusus) ja 0,71 (autonoomia).

Kõige enam erinesid kutsehariduse õppijate ja õpetajate hinnangud autonoomia vajaduse rahuldatusle. Ühe kutsekooli õppijad hindasid autonoomia vajaduse rahuldatust kõrgemalt kui õpetajad, ülejäänud koolide õppijad hindasid autonoomia vajaduse rahuldatust oluliselt madalamalt. Kõige suuremad keskmiste hinnangute erinevused olid Tallinna piirkonna koolide puhul, kus kutsehariduse õppijad hindasid autonoomia vajaduse rahuldatust keskmiselt 1-1,5 punkti võrra madalamalt. Kõikide vaadeldavate koolide lõikes hindasid õpetajad oma autonoomia vajaduse rahuldatust keskmiselt 0,6 punkti võrra kõrgemalt kui õppijad. Kõige sarnasemalt hindasid kutsehariduse õppijad ja õpetajad kutsehariduse mainet/väärtust ja ajakohasust (faktortunnuste keskvärtused vastavalt 3,91 ja 3,86). Neist faktoritest, mida oli võimalik kutsehariduse õppijate ja õpetajate puhul võrrelda, oli kutsehariduse maine/väärtuse ja ajakohasuse faktor ainus, mida kutsehariduse õppijad õpetajatest kõrgemalt hindasid, kuid mitte statistiliselt olulisel määral.

TULEMUSED (ÕPETAJAD)

Sarnaselt õppijatega on ka õpetajate küsitluse tulemuste osa jaotatud rahuloluteooria teemavaldkondade ja küsitlusankeedi teemade kaupa. Esitatud on faktorite keskväärtuste ajalise muutuse analüüs, 2021. a faktorite keskväärtuste võrdlus taustatunnuste kaupa (juhul kui erinevused olid statistiliselt olulised ning mõõduka või suure efektiga). Koolikiusamise kogemise puhul on võrreldud erineva koolikiusamise kogemusega gruppide faktorite keskväärtuseid. 2021. a faktorite keskväärtuseid on võrreldud ajalises muutuses 2017. a rahulolu- ja koolikeskkonna küsitluse faktorite keskväärtustega.

TABEL 4. Kutsehariduse õpetajate rahulolufaktorite⁵ kirjeldavad statistikud

	Vastanute arv (2021. a)	Keskväärtus (2021. a)	Vastanute arv (2017. a)	Keskväärtus (2017. a)	Efekti (Hedges g) suurus
Tööga rahulolu hinnang					
Tööga rahulolu	763	4,28	867	4,23	
Põhivajaduste rahuldatus					
Autonoomia	806	4,31	915	4,29	
Enesetõhusus (kompetentsus)	810	4,46	920	4,51	
Seotus	798	4,38	886	4,40	
Rahulolu koolikeskkonna erinevate aspektidega					
Juht-koostöö edendamine	696	3,94	814	3,93	
Juht-tagasiside	730	4,14	843	4,04	
Juht-nõudlikkus	616	3,64	739	3,77	
Juht-tulevik	650	3,98	756	3,95	
Õpetajate suhted õppijatega	784	4,51	893	4,53	
Rahulolu ruumidega	700	4,20	805	4,21	
Võimalused hariduslike erivajadustega õppijate õpetamiseks	636	3,57	729	3,25*	0,30
Rahulolu kooliväliste aspektidega					
Õpetajaameti maine	702	3,20	815	2,97* ⁶	0,23
Kutsehariduse maine ja ajakohasus	725	3,86	831	3,69*	0,21
Riiklik hariduskorraldus	701	3,66	809	3,42*	0,26
Koolipidaja ja rahastus	511	3,22	660	2,98*	0,23
Hinnang kutsekooli mainele					
Kutsekooli maine	787	4,38	886	4,39	
Muutuv õpikäsitus - õpetajate hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis					
Koostöine õpetamine	772	4,02	868	4,05	
Individuaalne tunnustamine ja autonoomia toetamine	771	5,76	874	5,78	
Õppetöö mõtestatus	769	5,92	873	5,90	

⁵ Faktorid arvutati Likerti skaalal 1-st 5-ni sarnaselt õppijate rahulolufaktorite arvutamisega, v.a muutuva õpikäsituse faktorid, mis arvutati 7 punktisel skaalal.

⁶ Statistilise olulisuse nivoo *0,05

Eesti kutsekoolide õpetajad on oma tööga rahul ja tunnevad, et nende põhivajadused on rahuldatud. Kõige kõrgem keskvärtus oli enesetõhususe faktoril, mis tähendab, et kutsekoolide õpetajad tunnevad ennast tööl kompetentsena, õpetades enesekindlana ja nende ettevalmistus õpetaja tööks on piisav. Koolikeskkonna erinevatest aspektidest ollakse pigem rahul või rahul juhi poolt antava tagasisidega, ruumidega ja kõige kõrgemalt hinnati oma suhteid õppijatega (faktori keskvärtus 4,51). Teiste koolikeskkonna aspektidega ollakse keskmiselt rahul või pigem rahul ja kõige madalamalt hinnati võimalusi hariduslike erivajadustega õppijate õpetamiseks (faktori keskvärtus 3,57). Kui koolivälistest aspektidest ollakse keskmiselt rahul või pigem rahul kutsehariduse maine ja ajakohasusega ning riikliku hariduskorraldusega, siis õpetajaameti maine ning koolipidaja ja rahastusega oldi natuke vähem rahulolevad. Sarnaselt oma tööga, on kutsekoolide õpetajad rahul ka oma kutsekooli mainega. Aktiviseerivatest õppemeetoditest oli kutsehariduse õpetajatel raske öelda, kas neile on iseloomulik koostööne õpetamine, teisi õppemeetodeid kasutavad kutsehariduse õpetajad oluliselt rohkem ja aktiviseerivatele õppemeetoditele antud hinnangud pole 2017. a –ga võrreldes muutunud.

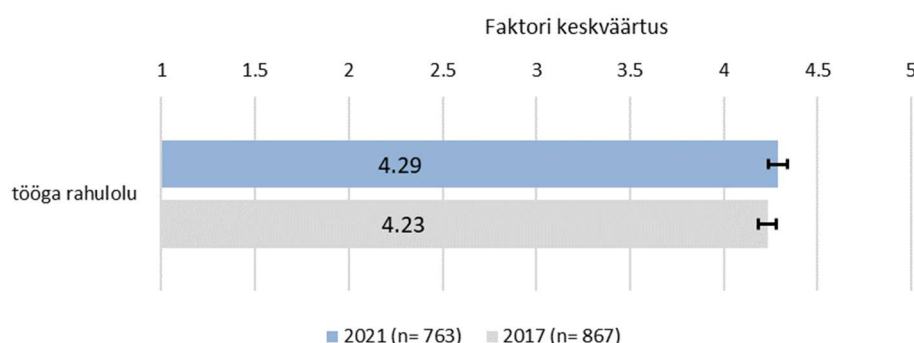
Võrreldes 2017. a rahuloluküsitlusega on kutsekoolide õpetajate hinnangud üsna sarnased. Kõige enam on kasvanud hinnangud hariduslike erivajadustega õppijate õpetamise võimaluste osas, rahulolule koolipidaja ja rahastusega ja õpetajaameti mainele. Kõige rohkem on 2021. a langenud hinnang juhi nõudlikkusele. Kõik mainitud hinnanguerinevused on statistiliselt olulised, kuid erinevuste efektide (Hedges g) suurused on pigem madalad (vt. eelnev tabel 4): 0,21-0,30.

Kutsehariduse õpetajate faktorid ei korreleerunud omavahel keskmise tugevusega või tugeva seosega olulisuse nivool 0,05 (vt. faktorite korrelatsioonide omavaheliste seoste joonist lisas 2). Statistilisel olulisuse nivool 0,01 olid tugevas seoses vahetu juhi koostöö edendamine ja vahetu juhi tulevikunägemus, mida kõrgemalt hindas kutsehariduse õpetaja vahetu juhi koostöö edendamist, seda kõrgemalt hinnati ka vahetu juhi tulevikunägemust. Keskmise tugevusega positiivses seoses on vahetu juhi koostöö edendamine vahetu juhi tagasiside andmise, hariduslike erivajadustega õppijate õpetamise võimaluste ja kooli mainega. Kui kutsehariduse õpetajad hindavad kõrgemalt vahetu juhi tagasiside andmist, siis hinnatakse keskmisest kõrgemalt ka vahetu juhi tulevikunägemust. Koolivälistest aspektidest on keskmise tugevuse positiivses seoses kutsehariduse maine ja ajakohasus ja riiklik hariduskorraldus ning riiklik hariduskorraldus ja koolipidaja ja rahastus. Autonoomia vajaduse rahuldatus on keskmise tugevusega positiivses seoses seotuse vajaduse

rahuldatusena ja kooli mainega ehk siis mida kõrgemalt hindab kutsehariduse õpetaja autonoomia vajaduse rahuldatust, seda rahuldatum on ka seotuse vajadus ja ollakse rohkem rahul kooli mainega. Kui kutsehariduse õpetaja hindab kõrgemalt oma seotuse vajaduse rahuldatust, siis ollakse samuti rohkem rahul oma kooli mainega.

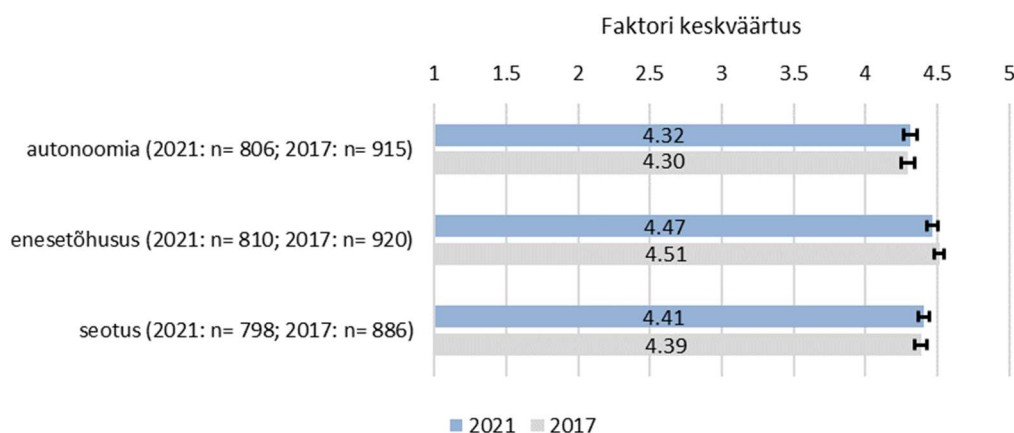
Muutuva õpikäsituse faktoritest olid keskmise tugevusega positiivses seoses individuaalne tunnustamine ja autonoomia toetamine ning õppetöö mõtestatus.

Rahulolu tööga

JOONIS 42. 2021. a kutsehariduse õpetajate tööga rahulolu faktori keskväärtused koos 95% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2017 (n= vastanute arv)

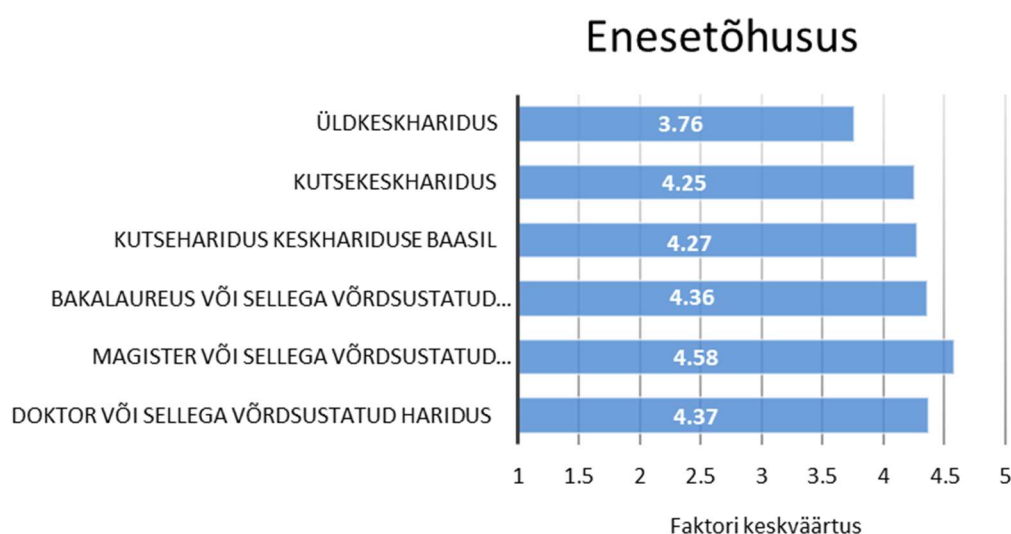
Kutsehariduse õpetajate kahe aasta tööga rahulolu hinnangutes statistiliselt olulist erinevust ei esine. Kutsehariduse õpetajad on oma tööga üldiselt rahul ja see hinnang muutunud ei ole.

JOONIS 43. Kutsehariduse õpetajate põhivajaduste rahuldatuse faktortunnuste keskväärtused koos 95% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2017 (n= vastanute arv)

Kutsehariduse õpetajate hinnangud põhivajaduste rahuldamisele kahe aasta lõikes statistiliselt olulisel määral ei erinenud. Kutsehariduse õpetajad põhivajadused on rahuldatud, kõige kõrgemalt hinnati enesetõhususe rahuldatust.

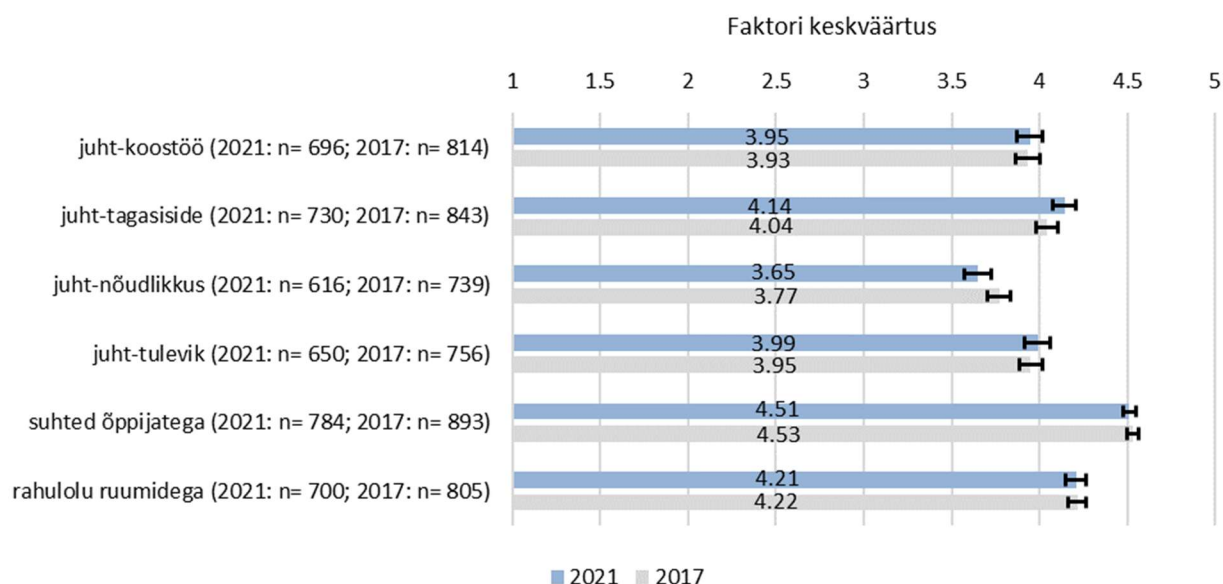
Taustatunnuste lõikes hindasid kutsehariduse õpetajad 2021. a haridustaseme alusel statistiliselt erinevalt enesetõhususe rahuldatust. Muude põhivajaduste rahuldatuse hinnangud 2021. a taustatunnuste lõikes ei erinenud.

JOONIS 44. Kutsehariduse õpetajate 2021. a enesetõhususe faktori keskväärtused haridustaseme lõikes

Mida kõrgem haridustase, seda kõrgemalt hinnati enesetõhusust, v. a doktor või sellega võrdsustatud haridust omavad kutsehariduse õpetajad, kes hindasid enesetõhusust veidi madalamalt neist õpetajatest, kes omasid magistrikraadi. Enesetõhususe vajaduse rahuldatuse keskmiste hinnangute erinevus efekt (Kruskal-Wallis testi η^2) oli mõõdukas: 0,06.

Rahulolu koolikeskkonna aspektidega

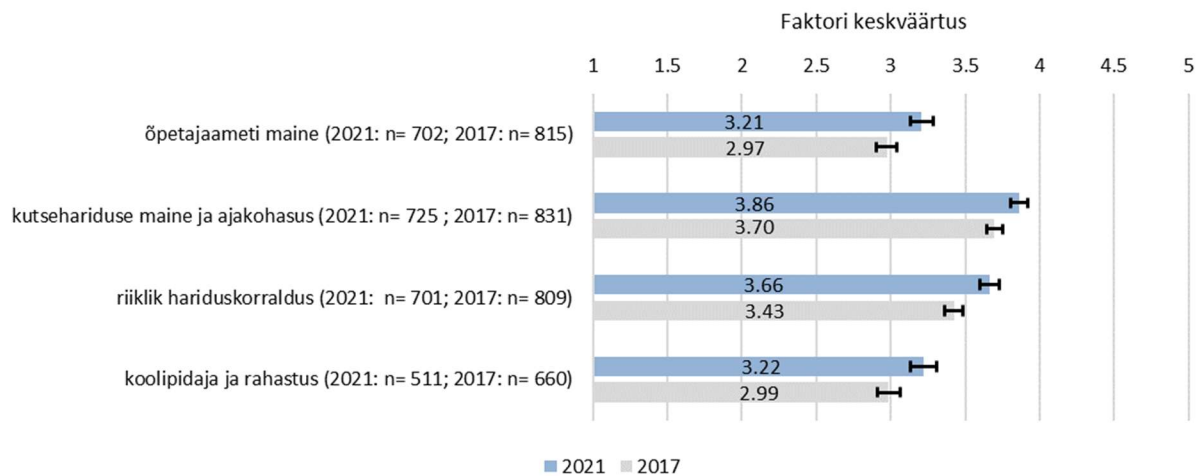

JOONIS 45. Kutsehariduse õpetajate koolikeskkonna rahulolufaktorite keskväärtused koos 95% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2017 (n= vastanute arv)

Koolikeskkonna aspektide hulka kuulub ka hariduslike erivajadustega õppijate õpetamine, mille väidetest moodustus ka faktor, kuid kuna hariduslike erivajadustega õppijate õpetamisele on aruandes eraldi osa, siis on selle faktori analüüs esitatud teistest koolikeskkonna aspektidest eraldi.

Kutsehariduse õpetajate rahulolu koolikeskkonna aspektidega kahe aasta lõikes statistiliselt olulisel määral ei erinenud. Samuti ei erinenud kutsehariduse õpetajate 2021. a hinnangud koolikeskkonna aspektidele taustatunnuste lõikes statistiliselt olulisel määral ja/või hinnangute erinevuse efekt ei olnud mõõdukas või suur.

Rahulolu kooliväliste aspektidega

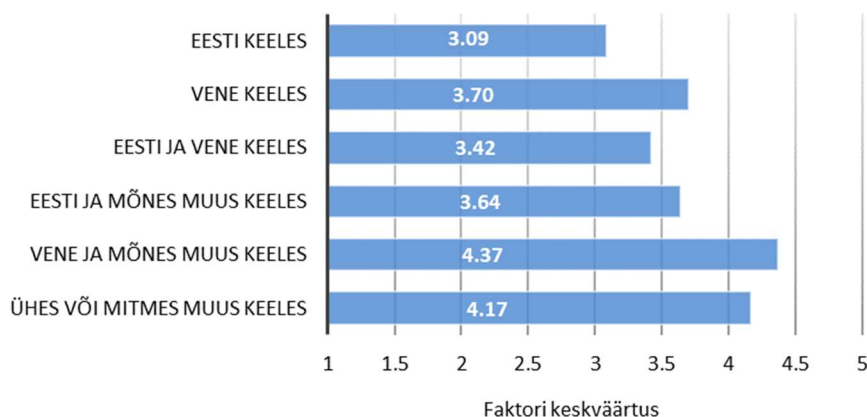

JOONIS 46. Kutsehariduse õpetajate kooliväliste rahulolufaktorite keskväärtused koos 95% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2017 (n= vastanute arv)

Oma rahulolu kooliväliste aspektidega hindasid kutsehariduse õpetajad 2021. a statistiliselt olulisel määral kõrgemalt kui 2017. a, kuid efektide (Hedges g) suurused olid madalad: 0,21 (kutsehariduse maine ja ajakohasus), 0,23 (õpetajaameti maine ning koolipidaja ja rahastus) ja 0,26 (riiklik hariduskorraldus). Kõige kõrgemalt hinnati kutsehariduse mainet ja ajakohasust ning kõige madalamalt õpetajaameti mainet ning koolipidajat ja rahastust.

Koolivälistest aspektidest hindasid kutsehariduse õpetajad taustatunnuste lõikes (sh. õppeasutuste tausttunnused) koduse keele lõikes statistiliselt olulisel määral erinevalt ja mõõduka efektiga (Kruskal-Wallise testi η^2) 0,06 koolipidajat ja rahastust.

Koolipidaja ja rahastus

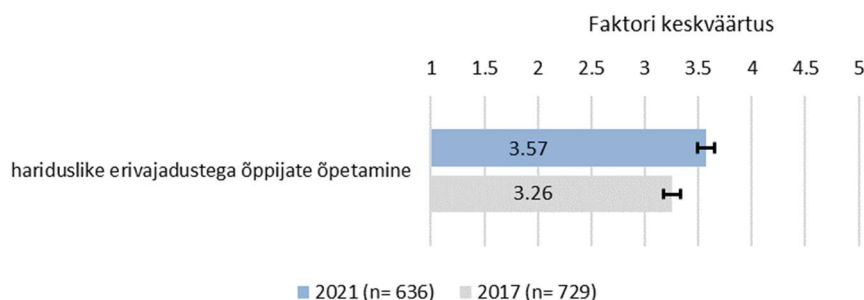

JOONIS 47. Kutsehariduse õpetajate 2021. a rahulolu koolipidaja ja rahastusega faktortunnuste keskväärtsed koduse keele lõikes

Need kutsehariduse õpetajad, kes rääkisid kodus ainult eesti keeles, hindasid statistiliselt oluliselt madalamalt rahulolu koolipidaja ja rahastusega kui need õpetajad, kes rääkisid kodus vene keeles. Keskmiste hinnangute erinevuse efekt (Kruskal-Wallise testi η^2) oli mõõdukas: 0,06.

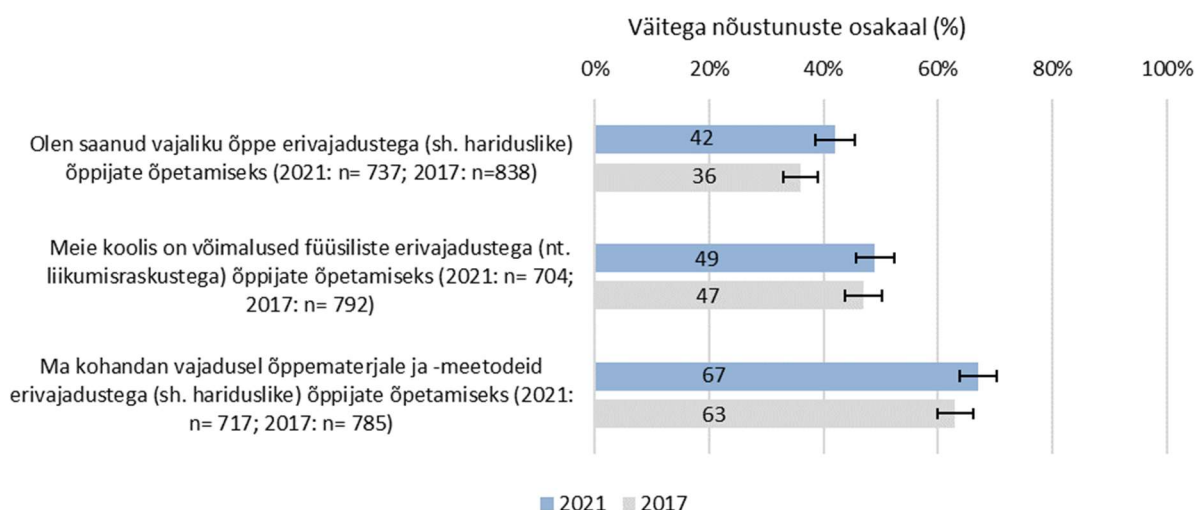
Hariduslike erivajadustega õppijate õpetamine

Kaks väidet „Meie koolis pakutakse õpetajatele tuge hariduslike erivajadustega õppijate õpetamiseks“ ja „Meie koolis on võimalused õpi- ja käitumisraskustega õppijate õpetamiseks“ moodustasid hariduslike erivajadustega õppijate õpetamise puhul faktori, mistõttu neid tulemusi analüüsiti faktortunnuse kaudu. Ülejäänud kolme selle teemaga seotud väidet analüüsiti üksväidete tasandil.

JOONIS 48. Kutsehariduse õpetajate hariduslike erivajadustega õppijate õpetamise võimaluste faktortunnuse keskväärtsed koos 95% usaldusvahemikega aastatel 2021 ja 2017 (n= vastanute arv)

Kuna kahe aasta keskväärtuste punkthinnangute usaldusvahemikud ei kattu, siis erinevad kutsehariduse õpetajate hinnangud hariduslike erivajadustega õppijate õpetamisele 2021. a ja 2017. a statistiliselt olulisel määral, kuid keskväärtuste erinevuste efekt (Hedges g) oli madal: 0,30. Mõlemal aastal jäid hinnangud sellele aspektile üle keskmise, kuid 2021. a kaldusid hinnangud kõrgema rahulolu poole.

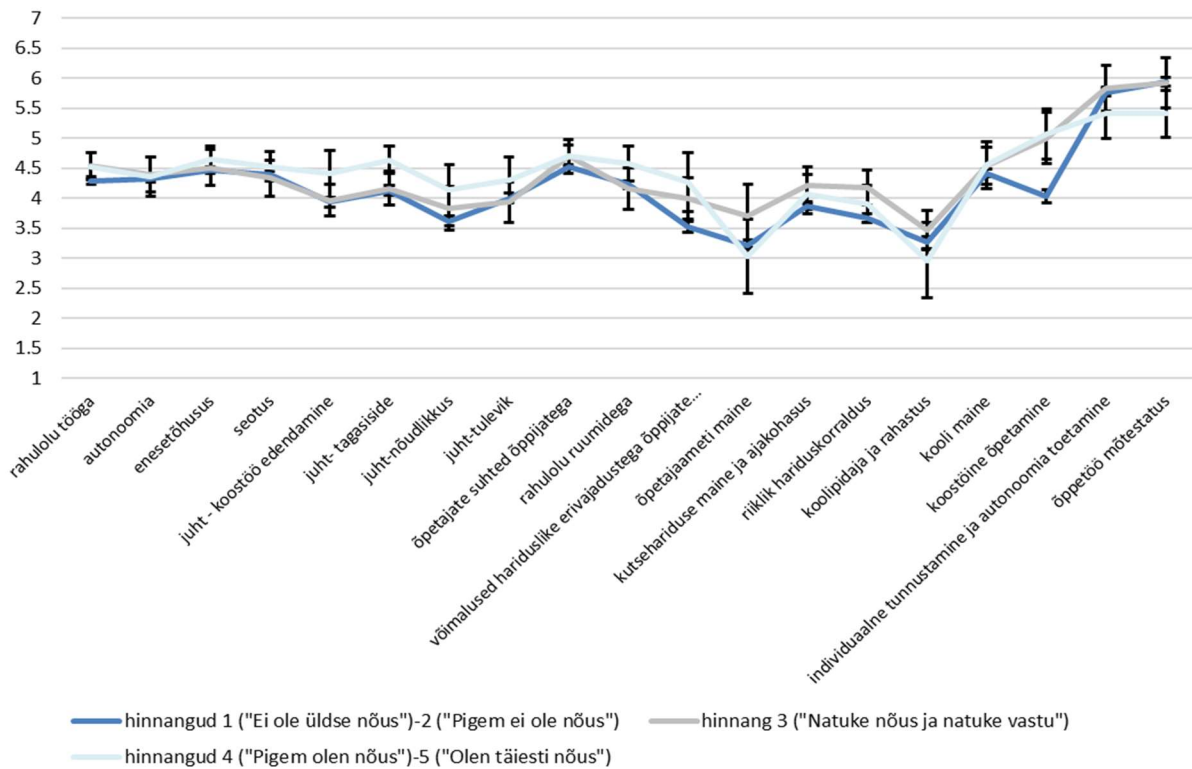
JOONIS 49. Hariduslike erivajadustega õppijate õpetamist käsitlevate väidetega nõustunute (hinnangute „pigem olen nõus“ ja „olen täiesti nõus“ andnud) osakaalu muutus aastatel 2021 ja 2017 (n= vastanute arv)

Võrreldes 2017. a rahulolu- ja koolikeskkonna küsitluse tulemustega ei erinenud 2021. a hariduslike erivajadustega õppijate õpetamist käsitlevate väidetega nõustunud kutsehariduse õpetajate osakaalud statistiliselt olulisel määral. Samuti ei erinenud 2021. a kutsehariduse õpetajate hinnangud hariduslike erivajadustega õppijate õpetamist käsitlevatele väidetele statistiliselt olulisel määral ja/või mõõduka või suure efektiga erinevate taustatunnuste (sh. õppeasutuse omad) lõikes.

Kiusamise kogemine kutsehariduse õpetajate hulgas

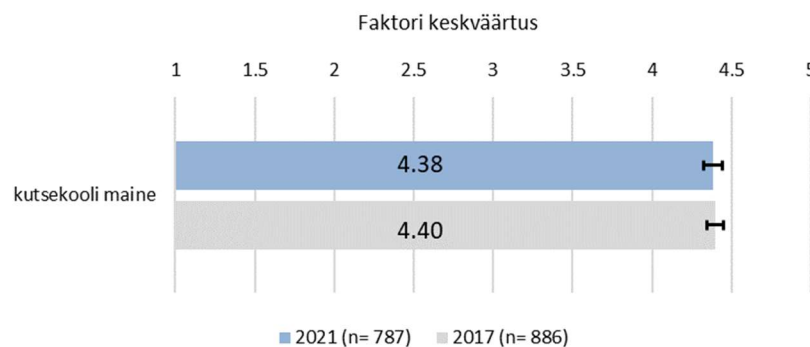
Kutsehariduse õpetajatel paluti hinnata, kas nende koolis on viimasel aastal esinenud õpetajate suhtes füüsilist vägivalda. Selleks, et võrrelda erineva kiusamise kogemisega õpetajate gruppide rahuloluhinnanguid, jaotati õpetajad koolikiusamise kogemise hinnangute järgi järgmistesse gruppidesse: hinnangu 1-2 andnud ehk kes ei nõustunud, hinnangu 3 andnud ehk kes olid kahevahel ja hinnangu 4-5 andnud, kes nõustusid.

Üldiselt võib öelda, et kutsehariduse õpetajate rahuloluhinnangud, sõltuvalt sellest, millise hinnangu nad andsid, kas nende koolis on viimasel aastal esinenud õpetajate suhtes vägivalda, olulisel määral ei erinenud.

JOONIS 50. Kutsehariduse õpetajate füüsilise vägivalda esinemisele antud hinnangute põhjal arvestatud faktorite keskväärtused koos 95% usaldusvahemikega

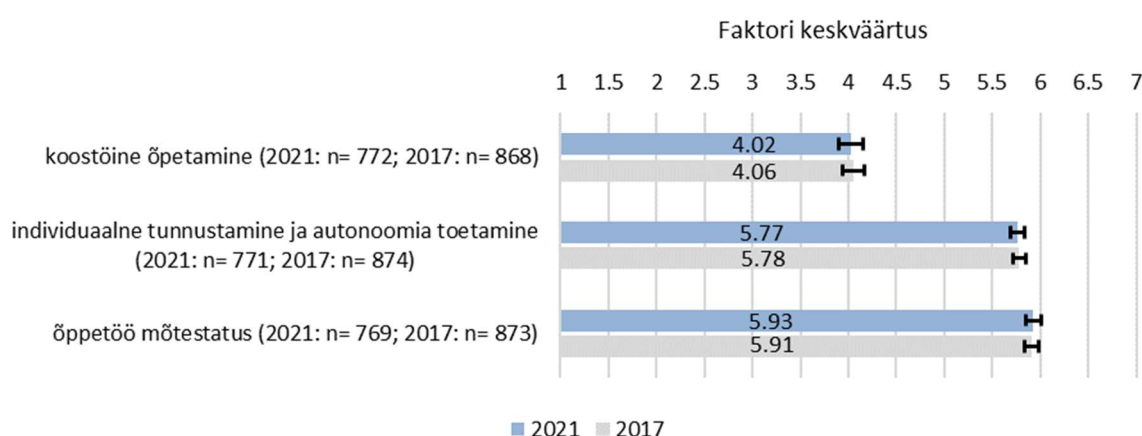
Hinnang kutsekooli mainele

JOONIS 51. Kutsehariduse õpetajate kutsekooli maine faktori keskväärtused koos 95% usaldusvahemikega (n= vastanute arv)

Kutsehariduse õpetajate hinnangud kutsekooli mainele kahe aasta lõikes statistiliselt oluliselt ei erinenud ja kutsehariduse õpetajad on oma kutsekooli mainega rahul. 2021. a kutsehariduse õpetajate hinnangud kooli mainele ei erinenud statistiliselt olulisel määral ka erinevate taustatunnuste lõikes.

Muutuv õpikäsitus - õpetajatega hinnangud aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele koolis

JOONIS 52. Kutsehariduse õpetajate muutuva õpikäsituse faktorite keskväärtsed koos 99% usaldusvahemikega (n= vastanute arv)

Kutsehariduse õpetajate hinnangud muutuvale õpikäsitusele kahe aasta lõikes statistiliselt oluliselt ei erinenud. Samuti ei erinenud kutsehariduse õpetajate 2021. a hinnangud erinevate taustatunnuste lõikes. Kõige vähem kasutavad kutsehariduse õpetajad aktiveerivatest õppemeetoditest koostöist õpetamist ehk nii palju ei külastata kolleegide tunde ja ei anta kolleegidele tagasisidet nende tundide kohta. Küll aga on kutsehariduse õpetajatele iseloomulik kirjeldada õpitava materjali seoseid igapäevaeluga ja tuua tunnis näiteid elust ehk mõtestada õppetööd.

KOKKUVÕTE

Kutsehariduse õppijate rahulolu- ja koolikeskkonna küsitluse tulemused

- Erinevate küsitlusega mõõdetud rahuloluaspektidega olid kutsehariduse õppijad keskmiselt või keskmisest rohkem rahul. Kõige kõrgema hinnangu andsid kutsehariduse õppijad kooli mainele, samuti hinnati kõrgelt enesetõhususe ja seotuse vajaduste rahuldatust rahulolu õpperuumide-, -vahendite ja –materjalidega ning kooliga rahulolu. Madalamaid hinnanguid anti muutuva õpikäsitusele ja ennastjuhtivale õppimisele.
- Aastate jooksul pole kutsehariduse õppijate hinnangud erinevatele aspektidele olulisel määral muutunud. Kolme aasta lõikes on kõige vähem muutunud kutsehariduse õppijate hinnangud kooli mainele ja kõige rohkem on muutunud (vähenenud) hinnangud arengut toetavale tagasisidele ja seotuse vajaduse rahuldatusele. Võrreldes 2019. a –ga on kõige enam kasvanud hinnangud õppedistsipliinile ja toitlustustele, kõige vähem on muutunud hinnangud praktikakorraldusele, seotuse vajaduse rahuldatusele, teadmiste ja oskuste omandamisele ning õppetöö mõtestatusele.
- Kutsehariduse õppijate vanus ja 2021. a rahuloluhinnangud olid teatud aspektide puhul korrelatsioonis: mida vanem on kutsehariduse õppija, seda kõrgem hinnang anti kooliga rahulolule, enesetõhususele ja seotusele, õppedistsipliinile, õppimisega seotud aspektidele (v. a teadmiste ja oskuste omandamine), kooli mainele ning aktiveerivate õppemeetodite kasutamisele (õppijate aktiivsuse toetamine ja õppetöö mõtestatus).
- Sarnaselt vanusega, oli ka haridustase ja 2021. a rahuloluhinnangud teatud aspektide puhul korrelatsioonis: mida kõrgem on kutsehariduse õppija varem omandatud haridustase, seda kõrgemaid hinnanguid anti sarnastele aspektidele nagu vanuse puhul, v. a hinnangud kooli mainele: kooliga rahulolu, enesetõhususe ja seotuse vajaduste rahuldatust, õppedistsipliin, õppimisega seotud aspektid (v. a teadmiste ja oskuste omandamine) ja aktiveerivate õppemeetodite kasutamine (õppijate aktiivsuse toetamine ja õppetöö mõtestatus).
- Ka põhikooli lõpetamise aeg mõjutas kutsehariduse õppijate hinnanguid: mida kauem aega tagasi oli kutsehariduse õppija põhikooli lõpetanud, seda kõrgemaid hinnanguid anti sarnastele aspektidele kui haridustaseme puhul.
- Kutsehariduse õppijate hinnangud õppedistsipliinile erinesid tulenevalt sellest, kellega õppija igapäevaselt koos elas ja mis õppetasemel ta õppis. Need kutsehariduse õppijad, kes elasid koos vanematega või õpilaskodus, hindasid õppedistsipliini madalamalt kui need õppijad,

kes elasid koos pere või elukaaslasega või need, kelle kooselu oli organiseeritud muul moel. Kõige kõrgemalt hindasid õppedistsipliini viienda taseme kutseõppe õppijad ja kõige madalamalt kutsekeskhariduse õppijad.

- Rahuloluküsitluse läbiviimises hetkeks ehk kevadeks pole kutsehariduse õppijatel enamasti veel praktika läbitud. Praktika maht on piisav ja praktikakorraldusega ollakse üldiselt rahul. Rahulolu praktikakorraldusega pole ka aja jooksul muutunud.
- Aja jooksul on vähenenud kutsehariduse õppijate hinnangud tugiteenustele: kutsekoolis pakutavad nõustamisteenused, kooli tugipersonali avatus ja hoolivus, lisatugi õppimiseks (nt. järeleaitamistunnid, konsultatsioonid).
- Kutsehariduse õppijate rahuloluhinnangud ja koolikiusamise kogemine olid korrelatiivses seoses. Need kutsehariduse õppijad, kes pole kordagi koolikiusamist kogenud, olid rahulolevamad kõikide hinnatud aspektidega. Kõige enam levinud kiusamise vormid oli norimine ja mõnitamine.
- Digivahendeid kasutatakse kutsehariduse õppijate hinnangul õppetöös parasjagu. Selle hinnangu osakaal ei ole vaadeldavate aastate jooksul oluliselt muutunud (sellisel arvamusel on olnud kolme aasta jooksul kaks kolmandikku kuni kolmveerand küsitlusele vastanud õppijatest).

Kutsehariduse õpetajate rahulolu- ja koolikeskkonna küsitluse tulemused

- Kutsehariduse õpetajad hindasid kõige kõrgemalt suhteid õpilastega, oma põhivajaduste rahuldatust ja kutsekooli mainet.
- Madalamaid hinnanguid anti õpetajaameti mainele (faktortunnuse keskväärtus 3,20) ning koolipidajale ja rahastusele (faktortunnuse keskväärtus 3,22).
- Aja jooksul pole kutsehariduse õpetajate hinnangud erinevatele koolikeskkonna ja rahuloluaspektidele oluliselt muutunud, v. a rahulolu kooliväliste aspektidega ja võimalused hariduslike erivajadustega õppijate õpetamiseks, mida hinnati võrreldes 2017. a- ga kõrgemalt.
- Kutsehariduse õpetajad hindasid oma rahulolu erinevate aspektidega sarnaselt nii võrreldes 2017. a küsitluse tulemustega kui 2021. a ka erinevate taustatunnuste lõikes. Taustatunnuste lõikes erinesid kutsehariduse õpetajate 2021. a hinnangud enesetõhususe vajaduse rahuldatusele ning koolipidajale ja rahastusele, vastavalt haridustaseme ja koduse keele lõikes.
- Mida kõrgem oli õpetaja haridustase, seda kõrgem hinnang anti enesetõhususe vajaduse rahuldatusele.
- Need õpetajad, kes rääkisid kodus ainult eesti keeles hindasid madalamalt koolipidajat ja kutsehariduse rahastust kui need õpetajad, kes rääkisid kodus vene keeles või mitmes keeles.
- Füüsilise vägivalla kogemise alusel on kutsehariduse õpetajate rahuloluhinnangud erinevate aspektide puhul sarnased.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. Bloom, H. S., Hill, C. J., Black, A. R., Lipsey, M. W. (2008). Empirical Benchmarks for Interpreting Effect Sizes in Research. – Journal Compilation , 2 (3), 172–177.
2. Eesti elukestva õppe strateegia 2020. Haridus-ja teadusministeerium, 2014. Kasutatud: 10.12.2021, [strateegia2020.pdf \(hm.ee\)](#)
3. Kruskal-Wallis Effect Size 2021. Kasutatud: 08.12.2021, https://rpkgs.datanovia.com/rstatix/reference/kruskal_effsize.html
4. Lukk, M., Sammul, M., Tamm, A., Leijen, Ä., Adov, L., Aksen, M., Themas, A. (2016). Kontseptsioon ja mõõtevahendid hindamaks rahulolu üld-, kutse- ja kõrgharidusega ning täiendõppe võimalustega. Aruanne nr. 1. Tartu: Tartu Ülikool

LISAD

Lisa 1. Vastajate jaotus tausttunnuste lõikes (õppijad)

	Tunnus	Vastanute arv	Osakaal (%) kõikidest vastustest
Sugu	Naine	2 772	53%
	Mees	2 434	47%
Vanuserühm	Kuni 19. a	2 761	53%
	20-35. a	1 374	27%
	36-50. a	691	13%
	Vanem kui 50. a	380	7%
Kodune keel	Eesti keel	3 522	67%
	Vene keel	1 235	24%
	Eesti ja vene keel	215	4%
	Eesti ja muu keel	146	3%
	Vene ja muu keel	45	1%
	Üks või mitu muud keelt (v. a vene)	43	1%
Õppekeel	Eesti keel	4 026	77%
	Vene keel	630	12%
	Eesti ja vene keel	495	10%
	Inglise keel	9	0%
	Muu keel (v. a vene keel)	21	0%
	Vastus puudub	25	1%
Õppevorm	Koolipõhine õpe	4 270	82%
	Töökohapõhine õpe (õpipoisiõpe)	878	17%
	Vastus puudub	58	1%
Kutseharidustase	Kutsekeskharidusõpe	1 717	33%
	Teise või kolmanda taseme kutseõpe	1 017	19%
	Neljanda taseme kutseõpe	1 907	37%
	Viienda taseme kutseõpe	565	11%
Kõrgeim lõpetatud haridustase	Põhiharidus või vähem	2 799	54%
	Keskharidus (sh kutsekeskharidus)	1 271	24%
	Kutseharidus keskhariduse baasil	579	11%
	Kõrgharidus	557	11%
Töökoormus	Ma ei tööta	3 113	60%
	Töötan osalise koormusega	868	16%
	Töötan täiskoormusega	1 028	20%
	Töötan rohkem kui täiskoormusega	162	3%
	Vastus puudub	35	1%

Lisa 1 järg. Vastajate jaotus tausttunnuste lõikes (õpetajad)

	Tunnus	Vastanute arv	Osakaal (%) kõikidest vastustest
Sugu	Mees	260	32%
	Naine	564	68%
Vanuserühm	Kuni 25. a	9	1%
	26-35. a	100	12%
	36-45. a	176	22%
	46-55.a	226	27%
	Vanemad kui 55. a	313	38%
Kodune keel	Eesti keel	641	78%
	Eesti ja vene keel	40	5%
	Eesti ja muu keel (v.a vene)	12	1%
	Vene keel	116	14%
	Vene ja muu keel	7	1%
	Üks või mitu muud keelt (v. a vene)	6	1%
	Vastus puudub	2	0%
Kõrgeim lõpetatud haridustase	Üldkeskharidus	15	2%
	Kutsekeskharidus	42	5%
	Kutseharidus keskhariduse baasil	56	7%
	Bakalaureus või sellega võrdsustatud haridus	218	26%
	Magister või sellega võrdsustatud haridus	484	59%
	Doktor või sellega võrdsustatud haridus	8	1%
	vastus puudub	1	0%
Ametikoht	Õpetaja	552	67%
	Õpetaja-metoodik	23	3%
	Vanemõpetaja	80	10%
	Nooremõpetaja	7	1%
	Muu	162	19%
Õpetamise keel	Eesti keel	603	73%
	Eesti ja vene keel	126	15%
	Vene keel	57	7%
	Muud keeled	38	5%
Tööstaaž aastates	0-2. a	68	8%
	3-5. a	107	13%
	6-10. a	126	15%
	11-20. a	205	25%
	21-30. a	160	19%
	31-40. a	111	14%
	41. a ja rohkem	47	6%
Töökoormus	Osaline töökoormus alla 0,5	149	18%
	Osaline töökoormus 0,5-0,99	182	22%
	Täiskoormus	372	45%
	Üle täiskoormuse	121	15%
Lepingu tüüp	Käsundusleping või töövõtuleping	72	9%
	Tähtajaline tööleping	65	8%
	Tähtajatu tööleping	687	83%

Lisa 2. Kutsehariduse õppijate faktortunnuste Spearmani korrelatsioonikordajad

	Kooliga rahulolu	Autonoomia	Enesetõhusus	Seotus	Õppedistsipliin	Toitlustus	Õpperuumid, -vahendid, -materjalid	Praktikakorraldus	Ennastjuhtiv õppimine	Teadmiste ja oskuste omandamine	Küünilisus	Kurnatus	Eriala väärtus ja ajakohasus	Kooli maine	Arengut toetav tagasiside	Õppijate aktiivsuse toetamine	Individuaalne tunnustamine	Õppetöö mõtestatus
Kooliga rahulolu	1	.480**	.482**	.533**	.627**	.460**	.628**	.430**	.524**	.626**	-.653**	-.435**	.540**	.789**	.540**	.450**	.505**	.569**
Autonoomia		1	.504**	.339**	.347**	.264**	.406**	.351**	.410**	.450**	-.387**	-.361**	.369**	.390**	.506**	.363**	.425**	.411**
Enesetõhusus			1	.410**	.305**	.225**	.384**	.312**	.479**	.395**	-.488**	-.447**	.352**	.359**	.443**	.266**	.323**	.330**
Seotus				1	.530**	.297**	.418**	.374**	.434**	.440**	-.395**	-.309**	.386**	.439**	.403**	.369**	.389**	.418**
Õppedistsipliin					1	.375**	.463**	.346**	.419**	.434**	-.405**	-.270**	.386**	.553**	.410**	.432**	.369**	.490**
Toitlustus						1	.553**	.283**	.270**	.374**	-.303**	-.241**	.342**	.489**	.344**	.279**	.317**	.336**
Õpperuumid, -vahendid, -materjalid							1	.444**	.445**	.580**	-.441**	-.328**	.536**	.648**	.507**	.406**	.481**	.494**
Praktikakorraldus								1	.369**	.494**	-.354**	-.272**	.448**	.421**	.408**	.336**	.393**	.378**
Ennastjuhtiv õppimine									1	.499**	-.436**	-.238**	.421**	.445**	.503**	.444**	.446**	.505**
Teadmiste ja oskuste omandamine										1	-.475**	-.259**	.666**	.627**	.517**	.429**	.492**	.504**
Küünilisus											1	.560**	-.419**	-.535**	-.435**	-.308**	-.388**	-.419**
Kurnatus												1	-.270**	-.304**	-.317**	-.189**	-.308**	-.299**
Eriala väärtus ja ajakohasus													1	.573**	.420**	.357**	.417**	.429**
Kooli maine														1	.499**	.407**	.483**	.498**
Arengut toetav tagasiside															1	.440**	.576**	.561**
Õppijate aktiivsuse toetamine																1	.469**	.634**
Individuaalne tunnustamine																	1	.601**
Õppetöö mõtestatus																		1

**p<0,01

Lisa 2 järg Kutsehariduse õpetajate faktortunnuste Spearmani korrelatsioonikordajad

Tööga rahulolu	Autonoomia	Enesetõhusus	Seotus	Juht-koostöö edendamine	Juht-tagasiside	Juht-nõudlikkus	Juht-tulevik	Õpetajate suhted õppijatega	Rahulolu ruumidega	Võimalused hariduslike erivajadustega õppijate õpetamiseks	Õpetajaamet maine	Kutsehariduse maine ja ajakohasus	Riiklik hariduskorraldus	Koolipidaja ja rahastus	Kooli maine	Koostööne õpetamine	Individuaalne tunnustamine ja autonoomia toetamine	Õppetöö mõtestatus
1	.482**	.279**	.429**	.477**	.451**	.186**	.417**	.380**	.351**	.350**	.269**	.358**	.347**	.292**	.553**	.222**	.213**	.166**
Autonoomia	1	.444**	.502**	.404**	.468**	.116**	.390**	.379**	.361**	.331**	.195**	.254**	.256**	.211**	.504**	.149**	.150**	.081**
Enesetõhusus		1	.379**	.227**	.255**	.108**	.211**	.465**	.312**	.206**	.030	.219**	.174**	.155**	.265**	.126**	.245**	.154**
Seotus			1	.448**	.487**	.136**	.413**	.387**	.384**	.271**	.254**	.303**	.240**	.290**	.502**	.196**	.095**	.075**
Juht-koostöö edendamine				1	.585**	.317**	.765**	.321**	.387**	.517**	.262**	.357**	.354**	.355**	.544**	.254**	.201**	.141**
Juht-tagasiside					1	.173**	.540**	.382**	.336**	.397**	.276**	.324**	.359**	.267**	.499**	.258**	.134**	.094**
Juht-nõudlikkus						1	.456**	.160**	.156**	.279**	.178**	.269**	.210**	.182**	.231**	.070	.066	.079
Juht-tulevik							1	.274**	.323**	.462**	.248**	.377**	.391**	.335**	.509**	.179**	.134**	.137**
Õpetajate suhted õppijatega								1	.338**	.268**	.174**	.246**	.245**	.184**	.375**	.123**	.311**	.241**
Rahulolu ruumidega									1	.336**	.266**	.347**	.312**	.302**	.447**	.138**	.118**	.101**
Võimalused hariduslike erivajadustega õppijate õpetamiseks										1	.252**	.406**	.436**	.292**	.376**	.245**	.212**	.142**
Õpetajaamet maine											1	.393**	.437**	.424**	.342**	.159**	.007	.033
Kutsehariduse maine ja ajakohasus												1	.631**	.474**	.453**	.208**	.165**	.149**
Riiklik hariduskorraldus													1	.516**	.401**	.172**	.145**	.135**
Koolipidaja ja rahastus														1	.313**	.123**	.091**	.012
Kooli maine															1	.227**	.172**	.160**
Koostööne õpetamine																1	.206**	.204**
Individuaalne tunnustamine ja autonoomia toetamine																	1	.594**
Õppetöö mõtestatus																		1

**p<0,01

*p<0,05